

An Exposition of the Seven Church Ages

Chapter Three Eleko Ya Lingomba Ya Efeso

MALOPA YA EBANDELI MPO NA BILEKO YA LINGOMBA

Mpo ete bososola malamuru nsango ya Bileko ya Lingomba, nakolinga kolimbola mitinda ndenge na ndenge oyo epesaki ngai nzela ya kokóma na bankombo ya bamemi-nsango, bolai ya bileko, mpe makambo mosusu oyo etali yango.

Lokola boyekoli oyo esengelaki kozala oyo eleki monene oyo nasála naino te kino na ntango oyo, nalukaki Nzambe mikolo mingi mpo ete Molimo Mosantu epemela ngai. Na nsima kaka nde natángaki Makomi likolo na Bileko ya Lingomba, mpe nakotaki na mozindo kati na babuku mingi ya masolo ya lingomba oyo ekomamaki na bato ya mayele ya mambi ma kala oyo ya sembo mpenza, oyo nakokaki kozwa. Nzambe azangaki te koyanola libondeli na ngai, mpo ntango natangaki Liloba mpe masolo ya kala, Molimo Mosantu epesaki ngai likoki ya komona motindo makambo ezongelaka kosalema na boumeli ya bikeke kino na ntango oyo, na mikolo oyo ya nsuka.

Sekelé oyo Nkolo apesaki ngai mpo na koyeba momemi-nsango ya eleko mokomoko euti mpenza na Makomi. Kutu, ekoki kobengama Libanga Likonzi ya Biblia. Ezali komonisa ete Nzambe abongwanaka te, mpe ete banzela na Ye ebongwanaka te ndenge Ye moko abongwanaka te. Na Baebele 13:8 elobami boye :

"Yesu Klisto azali ndenge moko lobi, lelo, mpe libela."

Mosakoli 3:14, 15,

"Nayebi ete nyonso oyo Nzambe asalaka, ekozala libela na libela: eloko moko te ekoki kotiana na yango, mpe eloko moko te ekoki kolongolama na yango: mpe Nzambe asalaka bongo mpo ete bato babánga Ye.

Oyo ezali sikawa esilá kozala; mpe oyo ekosalema esilá kozala; mpe Nzambe azali kozongisa makambo oyo eleká."

Ezali: Nzambe oyo abongwanaka te, Oyo azali na banzela oyo ebongwanaka te. Oyo Asalaki na LIBOSO, Akosengela kokoba kosala yango kino ekosalema mpo na mbala ya SUKA Mbongwana ekozala ata moke te. Bosalela yango na Bileko na Lingomba. Lolenge ya moto oyo Nzambe aponaki mpo na eleko ya liboso, mpe lolenge Nzambe amimonisaki kati na mosala ya moto yango, ekozala ndakisa mpo na bileko mosusu nyonso. Oyo Nzambe asalaki na eleko ya lingomba ya liboso, ezali oyo Alingi kosala na bileko mosusu nyonso.

Sikawa toyebi mpenza malamuru uta na Liloba oyo ekomamaki na Molimo Mosantu, ndenge nini lingomba ya yambo, to ya ebandeli, ebandisamaki, mpe lolenge nini Nzambe amimonisaki kati na yango. Liloba ekoki kobongwana to kobongolama te mpambe te Liloba ezali Nzambe. Yoane 1: 1,

"Na ebandeli Liloba azalaki, mpe Liloba azalaki mboka na Nzambe, mpe Liloba azalaki Nzambe."

Kobongola liloba moko na yango, lokola Ewa asalaki, ememaka lisumu mpe liwa, ata ndenge elobami na Emoniseli 22: 18-19,

"... Soki moto moko abakisi eloko na makambo oyo, Nzambe akobakisela ye malzi oyo ekomami na buku oyo:

Mpe soko moto akolongola na maloba na buku ya lisakoli oyo, Nzambe akolongola eteni na ye na Buku na Bomoi, mpe na engumba mosantu ya bulee, mpe na makambo oyo ekomami na buku oyo."

Na bongo, lolenge oyo lingomba ezalaki na Pantekote ezali ndakisa oyo tosengeli kolanda. Yango nde emekoleli. Emekoleli mosusu ezali te. Ata soki bato ya mayele balobi nini, Nzambe abongoli lolenge ya koala wana te. Oyo Nzambe asalaki na Pantekote, Asengeli kokóba kosala yango kino na nsuka ya bileko ya lingomba.

Atako bato ya mayele bakoki koyebisa bino ete eleko ya bantoma esili, bondima yango ata moke te. Maloba ya ndenge wana ezali mabe na makambo mibale. Ya liboso, ezali mabe kokanisa ete bantoma bazalaka lisusu te, kaka mpo ete bazomi na mibale ya ebandeli bakufá. Ntoma elingi koloba moto oyo atindami; mpe ezali na batindami mingi lelo, kasi babengami bamisionele. Ntango nyonso oyo bato bazali

kobyangama mpe kotindama ná Liloba ya Bomoi, eleko ya bantoma ezali kokoba. Ya mibale, bazali koloba lokola soki ete eleko ya komonisama ya nguya ya Molimo Mosantu esukaki uta basilisaki kokoma Biblia. Ezali solo te. Ezali ata na Makomi moko te oyo elobi bongo, kasi mingi kutu ezali koloba makambo oyo ekesení. Talá elembeteli oyo emonisi ete bifundeli yango nyonso mibale ezali lokuta. Misala 2: 38-39.

"Bongo Petelo alobaki na bango ete, Bobongola mitema, mpe bobatisama moko na moko na bino na Nkombo na Yesu Klisto mpo na kolimbisama ya masumu na bino, mpe bokozua likabo ya Molimo Mosantu.

Mpamba te, elaka oyo ezali mpo na bino, mpo na bana na bino mpe mpo na bato nyonso oyo bazali mosika, baoyo nyonso Nkolo Nzambe na biso akobenga.

Elaka ya nguya oyo epesamaki na bantoma na Pantekote ezali mpo na bino (Bayuda), mpe mpo na bana na bino (Bayuda), mpe mpo na baoyo nyonso bazali mosika (Bapagano), mpe mpo na baoyo nyonso Nkolo Nzambe na biso akobenga (Bayuda mpe Bapagano). Kino Akotika kobenga, nsango mpe nguya ya Pantekote EKOSILA TE.

Oyo lingomba ezalaki na yango na Pantekote ezali likoki na ye oyo ekoki kolongolama te. Na ebandeli, azalaki na Liloba ya Nzambe ya peto. Azalaki na nguya ya Molimo oyo emonisamaki na bilembo, makamwisi mpe makabo ndenge na ndenge ya Molimo Mosantu. Baebele 2: 1-4,

"Yango wana tosengeli kotya likebi mingi na makambo oyo toyokaki, soki te tokobunga nzela.

Mpamba te, soki Liloba oyo lilobamaki na baanzelu ezalaki makasi na lolenge ete bobuki mpe bozangi botosi (na Liloba) ezwaki etumbu ya sembo;

Bongo ndenge nini tokokima etumbu soki totali mpamba lobiko ya monene boye? Lobiko yango elobamaki yambo na Nkolo, mpe etalisamaki epai na biso na baoyo bayokaki Ye;

Nzambe mpe atitolaki mpo na bango, na nzela ya bilembo, makambo ya kokamwa, mpe makamwisi ya ndenge na ndenge, mpe na nzela ya makabo ya Molimo Mosantu engebene mokano na Ye moko"

Lingomba wana ya ebandeli ebongisamaki na bato te. Ekambamaki na Molimo Mosantu. Ezalaki mpenza monene te. Bayinaki yango mpe batyolaki yango. Ezalaki konyokolama. Banyokolamaki kino na liwa. Kasi ezalaki sembo epai na Nzambe. Ekangamaki ndakisa ya Liloba ya ebandeli.

Sikawa, botika te ete bákosá bino awa. Ntango nalobaki ete Nzambe abongwanaka te mpe banzela na Ye ebongwanaka ata moke te, Nalobaki te ete lingomba mpe bamemi-nsango na yango bakoki kobongwana te. Lingomba ezali Nzambe te. Na bongo ekoki kobongwana. Kasi oyo nalobaki ezalaki ete lokola Nzambe abongwanaka te mpe azali na banzela oyo ebongwanaka te, tokoki kozonga na ebandeli mpe komona likambo ya liboso mpe ya kobonga be oyo Nzambe asalaki, bongo na nsima tosám-bisa na kozwáká yango lokola ndakisa. Esalemaka nde bongo. Lingomba ya Solo ekomeka ntango nyonso kozala lokola oyo ya ebandeli na Pantekote. Lingomba ya solo ya lelo ekoluka kokokana na oyo ya yambo wana ya ebandeli. Mpe bamemi-nsango na mangomba, lokola bazali na Molimo moko wana ya Nzambe kati na bango, bakoluka kokokana na ntoma Polo. Bakokokana mpenza na ye te; kasi bamemi-nsango ya solo bakozala baoyo babelemi mpenza na Paulo, oyo azalaki nsomi liboso na bato nyonso, amikabaki mobimba na Nzambe, mpe ateyaki bobele Liloba ya Nzambe, mpe amonisaki Molimo Mosantu na nguya. Eloko mosusu ekotambola te. Osengeli kobanda na oyo ya ebandeli. Ndenge eloko ya ebandeli ebotaka na kolanda motindo na yango, Lingomba ya Solo ekozala ntango nyonso lingomba oyo ezali kosala makasi ete elanda matambe ya babandisi na yango na Pantekote mpe bamemi-nsango na yango bakolanda ntoma Polo, momemi-nsango ya liboso na eleko ya lingomba ya liboso. Ezali na yango pete, mpe ezali kitoko mingi.

Na moboko wana ya pete, kasi ya kokamwa mpenza, nakokaki, na lisungi ya Molimo Mosantu, kotanga Buku ya Emoniseli mpe masolo ya kala, mpe kokuta kati na yango eleko moko na moko, motindami moko na moko, bolai ya eleko moko na moko, mpe eteni moko na moko asalaki na mokano na Nzambe uta Pantekote kino na nsuka ya bileko yango.

Lokola bososoli sikawa ndenge nini tosalaka mpo na koyeba lolenge Lingomba ya Solo ezalaki (oyo ezalaki na Pantekote mpe oyo ezalaki na eleko ya bantoma ndenge etalisami kati na Liloba na Buku ya Misala), tokoki kosalela mobeko moko wana mpo na kolakisa ndenge nini lingomba ekweyaki. Libunga, to mabunga ya moboko oyo ekotaki na lingomba ya yambo mpe emonisami kati na Buku ya Misala mpe ya Emoniseli, mpe lisusu kati na Mikanda; ekokóma komonana polele mpenza na eleko moko na moko oyo ekolanda, kino tokokóma na kolimwa mobimba ya bosolo kati na eleko ya nsuka, Eleko ya Laodikia.

Sikawa uta na fungola oyo ya yambo oyo tozwi na Nkolo, bosolo mosusu ya kokamwa mingi te esali kobima. Nalobaki ete Lingomba ya Solo ekomeka ntango nyonso kozala lokola oyo ezalaki na Buku ya

Misala. Ezali mpenza ya solo. Kasi tokomi na komona ete Liloba ezali mpe koteya ete libunga ekotonda kino solo ekolimwa mpenza mobimba na mokolo ya nsuka wana bomonani ya Nkolo ebelemi. Motuna moko ezali sikawa koya na makanisi na biso : Nzambe azali nde kosundola baoyo ya Ye mpe kotika bango bakweya kati na motambo ya lokuta? Ata moke te, mpamba te Makomi elobi polele mpenza na Matai 24:24, ete Baponami' BAKOKI kokosama TE.

"Mpo ete ba Klisto na lokuta mpe basakoli na lokuta bakobima mpe bakosala bilembo minene mpe makamwisi mpo na kokosa ata baponami, SOKI EKOKAKI kosalema".

Ezali nini? Eyano ezali polele liboso na biso. Ezali na Lingomba ya Solo mpe lingomba ya lokuta. Ezali na Mowiti ya Solo mpe mowiti ya lokuta. Kasi na ntembe te, lingomba wana ya lokuta, nzoto mowiti ya lokuta, ekomeka ntango nyonso kozwa esika ya Lingomba ya solo mpe koloba ete yango ezali lingomba ya solo mpe ya malamumu, kasi ya Baponami te. Oyo ya lokuta akomeka koboma oyo ya Solo. Bongo nde ezalaki na Mokanda ya Misala, bongo nde emonisami kati na bileko nsambo, mpe ezali bongo nde esakolami kati na mikanda mikeseni. Ezalaki ndenge wana. Ezali bongo sikawa. Ekozala ndenge wana. Ekoki kobongwana te.

Sikawa tika ete tózala na ekéngé mingi mpo ete tobulungana te na esika oyo. Na boye tótála soki Liloba étátoli maloba yango. Tika tozonga na Buku ya Ebandeli, Genese. Na kati ya Elanga ya Edene, ezalaki na banzete MIBALE. Moko azalaki malamumu, mosusu azalaki mabe. Moko ebimisaki BOMOI, mosusu ebimisaki Liwa. Ezalaki na bana mibale oyo, na ebandeli, bapesaki mbeka epai na Nzambe. Tiká nazongela yango, bango MIBALE bapesaki mbeka epai ya Nzambe. Genese 4:3-5,

Nsima na mwa ntango, Kaina amemaki mbuma ya mabele lokola likabo epai na YAWE.

Bongo Abele mpe amemaki bana ya liboso ya etonga na ye mpe mafuta na yango. Mpe YAWE asepelaki na Abele mpe na likabo na ye;

kasi Asepelaki te na Kaina mpe na likabo na ye."

Kasi moko (Kaina) azalaki mabe, autaki na tata na ye (Oyo ya Mabe wana), nzokande Abele azalaki boyengebene liboso na Nkolo. Ezalaki lisusu na bana mibale, oyo bautaki na mosuni ya baboti moko. Bazalaki mapasa ya Yisaka ná Rebeka. Moko azalaki moponami ya Nzambe mpe mosusu ayinamaki. Bango mibale bazalaki kosambela Nzambe. Na likambo moko moko, kosambela Nzambe ezalaki na kati. Na makambo nyonso moto mabe azalaki koyina moyengebene mpe konyokola ye. Na bantango mosusu, oyo ya mabe abomaka moyengebeni. Kasi botala. Balonaki bango esika moko. Bazalaki kofanda esika moko. Bango mibale balobaki ete bautaki na Nzambe mpe bazalaki kosambela Nzambe.

Bandakisa oyo emonisi malamumu lisesse ya Nkolo Yesu Klisto ntango alobaki ete bokonzi ya likoló ezali lokola moto moko oyo alonaki mboto ya malamumu, kasi monguna moko ayaki mpe alonaki matiti mabe na kati ya mboto wana ya malamumu. Nzambe alonaki matiti ya mabe te. Satana nde alonáki matiti wana ya mabe kaka na kati na momboto malamumu ya Nzambe. Lolenge wana mibale ya milona (bato), oyo bautaki na mboto mibale mikeseni, mikolaki elongo. Baliaki bilei ya mabele moko, bakaboláki moi moko, mbula moko, mpe matomba mosusu nyonso, mpe bango nyonso mibale babukamaki moko na moko na ngala na ye. Bomoni yango? Bobosana bosolo oyo te ndenge tozali koyekola bileko ya lingomba mpe na nsima bilembo. Mpe koleka nyonso, bobósana te ete ezali na eleko oyo ya nsuka, ntango matiti mabe ekokangama mpo na kotumbama, nde bakobwaka masango oyo esengeli koyanganisama na Nkolo.

Nalingi komema likanisi oyo tii na nsuka, na yango tika tókende lisusu mwa liboso. Bosilá koyekola masolo ya kolamuka? Nzokande, kolamuka eying koloba Nzambe azali kosala kati na nguya. Mpe ntango nyonso oyo Nzambe azali kosala, Satana mpe azalaka wana mpo na kosala. Esalemaka bobele bongo. Na mikolo ya kolamuka monene ya Pays de Galles (bato mingi bayebi yango te), bandako ya bato ya maladi ya motó etondaki nokinoki, mpe ezalaki na etaliseli monene ya nguya ya Zabolo mpo na kolongola likebi ya bato uta na Nzambe. Ekomami ete na mikolo ya Wesley, bato bazalaki kosala makambo ya kokamwa oyo na ntembe te ezalaki kouta na Satana, mpo na koluka kotyola bolamu mpe nguya ya Nzambe. Na mikolo ya Luther, elobami ete likamwisi ya mosala na ye ezalaki te mpo ete alongaki kotelemela Lingomba Katoliko ya Loma, kasi likamwisi ezalaki na likambo oyo ete ye akokaki, mpe atikalaki na makanisi malamumu mpe na bokatikati na kati ya bato ya molende mabe oyo mbala mingi batondaki na milimo mabe mpe batambwisamaki na bango. Mpe soki boyebaki mosala ya mokolo oyo ya nsuka, bolingaki komona bokoti moko wana ya milimo ya lokuta mpe ya mabe. Esengeli kozala bongo. Sikawa nabanzi mpe nandimi ete bozali bato ya molino mpo na kokanga ntina ya likambo yango, mpe kozwa litomba na yango.

Mpo na kosukisa makanisi likolo na banzete ya vinyo ya Solo mpe ya lokuta, oyo ezali kosangana mpe kotalisa milimo mibale oyo ezali kati na mosala, tika totala kati na 1 Yoane 4:1-4, mpe Yuda 3,4,12.

"Balingami, bondimela elimo nyonso te, kasi bomeka milimo soki ezali ya Nzambe, mpo ete basakoli mingi ya lokuta basili kopanzana na mokili.

Talandenge nini bokoyeba Molimo ya Nzambe: molimo nyonso oyo ezali kondima ete

Yesu Klisto ayaki na nzoto, euti na Nzambe;

Mpe milimo nyonso oyo ezali kondima te ete Yesu Klisto ayaki kati na nzoto ezali ya Nzambe te, yango ezali molimo ya motemeli na Kristo, oyo boyokaki ete ezali koya; mpe ATA SIKAWA ESILI kozala kati na mokili.

Bino bozali ya Nzambe, bana mike, mpe bolongi bango: (molimo ya motemeli ya Klisto) mpo ete Ye, (Molimo ya Nzambe) oyo azali kati na bino azali monene koleka oyo azali na mokili."

Yuda 3, 4, mpe 12.

"Balingami, wana nasalaki molende nyonso mpo na kokomela bino na ntina na lobiko ya bato nyonso, namonaki ete ezali na ntina ete nakomela bino mpe nálendisa bino ete bóbunda etumba makasi mpo na kondima oyo epesamaki mbala moko mpo na libela epai na BASANTU.

Mpo ezali na BATO MISUSU (Basantu te) oyo bakotaki na mbalakaka kokti na bandimi (bango bakotaki te na etonga na EKUKE, na yango bazali miyibi), baoyo babongisamaki kala mpo na etumbu oyo, bato oyo BAZANGI NZAMBE, bazali kobongola ngolu ya Nzambe na biso na mbindo, mpe kowangana Nkolo Nzambe se moko, mpe Nkolo na biso Yesu Klisto.

Wana ezali matono kati na bilambo na bino ya makabo, wana bazali kolya ELONGO na bino, komileisáká bango moko kozanga kobanga..."

Na kotalela Makomi oyo, tokoki te kowangana ete Lingomba ya Solo mpe lingomba ya lokuta ezali ya kosangana, mpamba te balonamaki esika moko kasi na mboto mikeseni.

Bongo sikawa, nakanisi ete eloko mosusu ezali, oyo bosengeli koyeba. Mangomba nsambo oyo Yoane alobeli ezali na Asie Mineure, mpe nyonso ezali mangomba ya bapakanu. Ye azali te koloba na lingomba na Yelusaleme oyo ezalaki mingimingi na Bayuda mpe mbala mosusu ná mwa bapakanu moke kati na yango. Ntina ezali ete Nzambe abalukaki longwa na Bayuda epai na Bato na mabota. Na boye kati na bileko nyonso ya lingomba, Nzambe azali kosala na Mabota, mpe Azali kobenga mpo na Ye moko Mwasi na libala ya Mabota. Yango ezali kosala na Bikeke ya Lingomba mpe "Mobimba ya Bapakanu" eloko bobele moko. Misala 13: 44-48,

"Mpe mokolo ya sabata oyo elandaki, pene na engumba mobimba esanganaki mpo na koyoka Liloba ya Nzambe.

Kasi ntango Bayuda bamonaki ebele na bato, batondaki na zuwa mpe babandaki koloba mabe mpo na makambo oyo Polo azalaki koloba, kotelemeláká mpe kotukáká ye.

Bongo Polo na Barnabasi balobaki na bango na mpiko nyonso ete : Esengelaki ete Liloba ya Nzambe eteyama liboso epai na bino. Kasi lokola boboyi yango mpe bomoni ete bokoki te kozwa bomoi ya seko, biso tokeyi epai ya bato na Mabota.

Mpamba te, Nkolo apesaki biso etinda na kolobáká : "Natindi yo mpo ózala pole ya Bapakanu, mpo ete ómema lobiko kino na suka ya mokili".

Mpe ntango bapakanu bayokaki yango, basepelaki, mpe bakumisaki Liloba ya Nkolo: mpe baoyo nyonso babongisamaki mpo na bomoi na seko bandimaki."

Baloma 11: 1-8,

"Na bongo nalobi : Nzambe abwaki bato na Ye mosika? Soki moke te! Mpo ngai mpe nazali Moyisalaeele, momboto ya Abalayama, na libota ya Benyamina.

Nzambe abwaki bato na Ye te, baoyo Ye ayéba liboso. Boni boyebi te makambo yo Makomi ezali koloba na ntina na Eliya? Ndenge abondelaki Nzambe mpo na Yisalaeele na kolobáká :

"Nkolo, babomi basakoli na Yo, babebisi bitumbelo na yo; natikali kaka ngai moko, mpe bazali koluka koboma ngai! Kasi Nzambe azongiselaki ye eyano nini? "Nabombi mpo na ngai moko bato nkoto sambo, baoyo bafukami te liboso na elilingi ya Baala".

Bongo mpe lokola na tango oyo ezali na litika moko engebene na koponama ya ngolu.

Mpe soko na ngolu, boye ezali lisusu ya misala te; soki te ngolu ezali lisusu ngolu te. Kasi soki ezali ya misala, boye ezali lisusu ngolu te: soki te mosala ezali lisusu mosala te.

Boye toloba lisusu nini? Eloko oyo bana ya Yisalaeele bazalaki koluka, bazwaki yango te;

kasi baponami bazwaki yango, bongo bato mosusu bakomaki mitema mabanga.

Kolanda ndenge ekomama : "Nzambe apesaki bango molimo ya pongi, miso mpo ete bamona te, mpe matoyi mpo ete bayoka te, kino na mokolo ya lelo".

Baloma 11: 25-29,

"Nalingi te, bandeko, ete bózanga koyeba libombami oyo, mpo ete bózala na bwanya na miso na bino moko te : ndambo ya bana ya Yisalaele bakowumela kozala na mitema libanga kino Bapakano nyonso bakokota.

Na bongo, Yisalaele mobimba bakobika: ndenge ekomami : Mobikisi akouta na Siona, mpe akolongola mabe kati na Yakobo;

Mpamba te, oyo nde boyokani na Ngai epai na bango, ntango nakolongola masumu na bango.

Mpo na oyo etali Nsango Malamu, bazali banguna mpo na bolamu na bino; kasi mpo na oyo etali koponama, bazali balingami likolo ya batata na bango.

Mpamba te, makabo mpe libiangi ya Nzambe ekoki kolongolama te."

Mangomba nsambo wana oyo ezalaki na Asie Mineure na tango wana ya kala, ezalaki na bizaleli mosusu kati na yango oyo ekómaki mbuma oyo ekomeli ya bileko oyo bikolanda. Oyo ezalaki bobele milona mike na ntango wana, ekomaki na nsima mbuma oyo ekomeli na ntango ya kobuka, kaka ndenge Yesu alobaki.

Mpamba te, soki basali makambo oyo na nzete ya mobesu, bongo bakosala nini na nzete ya kokawuka? " Luka 23:31.

NSANGO NA ELEKO YA LINGOMBA YA EFESE

Emoniseli 2:1-7

Komela mwanje ya lingomba ya Efese : "Ye oyo asimbi minzoto sambo na loboko na Ye ya mobali mpe Azali kotambola kati na bitelemiselo sambo ya minda oyo bisalemi na wolo, Alobi boye :

Nayebi misala na yo, mpe mpasi na yo, mpe motema molai na yo, mpe ndenge okoki te koyikela bato mabe mpiko, ete omekaki bato oyo balobaka ete bazali bantoma, nzokande nde bazali bantoma te, mpe omoni ete bazali bakosi;

Mpe ozali na molende, mpe osali mosala makasi mpo na Nkombo na Ngai, kasi olambi te.

Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na ntina na yango : obwaki bolingo na yo ya liboso.

Yango wana, kanisá malamumu esika oyo ozalaki liboso ete okweya; bongola motema na yo mpe sala misala na yo ya liboso; soki te, nakoya epai na yo noki, mpe nakolongola etelemiselo na yo ya mwinda na esika na yango, longola bobele obóngóla motema.

Kasi ozali na likambo oyo : oyinaka misala ya Banikolaiti, oyo Ngai mpe nayinaka.

Oyo azali na matoyi, toka ete ayóka makambo oyo Molimo alobi na mangomba. Moto oyo akolóna, nakopesa ye nzela ya kolia mbuma ya nzete ya bomoi oyo ezali kati na paradizo ya Nzambe.

MOMEMI NSANGO

Momemi nsango (mwanje) na lingomba ya Efese ezalaki ntoma Polo. Ntembe ezali te ete ye nde azalaki momemi-nsango mpo na eleko ya liboso ya bato na Mabota. Atako Petelo apesamaki bokonzi mpo na kofungola bikuke na bato na Mabota, epesamaki na Polo ete ázala ntoma mpe mosakoli na bango. Azalaki Mosakoli-Momemi-Nsango epai na bato na Mabota. Mosala na ye ya lisakoli, oyo na nzela na yango ye azwaki emoniseli ya Liloba mpo na Mabota, etatoli ye lokola momemi-nsango ntoma na bango. Bantoma mosusu na Yelusaleme mpe bandimaki ete ezali bongo. Bagalatia 1: 12-19,

"Mpamba te nazuaki yango na moto te, nayekolaki mpe yango te, kasi na emoniseli ya Yesu Klisto.

Solo, boyokaki nsango ya bizaleli na ngai ya kala ntango nazalaki naino mondimi kati na lingomba ya Bayuda; ndenge nazalaki konyokola Lingomba ya Nzambe mpe koluka kobebisa yango.

Mpe nazwaki litomba na lingomba ya Bayuda koleka bato mingi oyo bakokani na ngai na ekolo na ngai moko, nazalaki na molende mingi koleka mpo na bonkoko ya batata na ngai.

Kasi ntango esepelisaki Nzambe, Oyo aponaki ngai wuta na libumu ya mama na ngai, mpe abengaki ngai na ngolu na Ye,

mpo na komonisa Mwana na Ye na kati na ngai, ete nákoka koteya Ye kati na bapakano; mbala moko nasololaki na mosuni mpe makila te;

Namataki mpe na Yerusaleme te epai ya baoyo bazalaki bantoma liboso na ngai; kasi nakendeki na Arabía, mpe nazongaki lisusu na Damaseke.

Bongo, nsima na mibu misato nakendeki na Yelusaleme mpo na komona Petelo, mpe nafandaki epai na ye mikolo zomi na mitano.

Kasi natikalaki komona bantoma mosusu te, longola bobele Yakobo, ndeko ya Nkolo. "

Bagalatia 2: 2,

"Bongo nakendeki kuna mpo na emoniseli oyo nazwaki, mpe natalisaki bango Nsango Malamu oyo natéyaka kati na Bapakano, kasi na nkuku epai na baoyo bazalaki na lokumu, mpo nalingaki te ete mosala oyo nazalaki kovala to oyo nasilaki kosala ézala ya mpamba."

Bagalatia 2:6-9,

"Kasi bato oyo bazalaki komonana ete bazali na lokumu, (oyo bazalaki, ezali na ntina te mpo na ngai; mpamba te Nzambe aponaka bilongi ya bato te,) mpo ete bato oyo bazalaki komonana ete bazali na lokumu mingi, babakisaki eloko moko te epai na ngai:

Nzokande, ntango bamonaki ete Nsango Malamu ya baoyo bakatami ngenga te epesameli ngai, lokola Nsango Malamu ya bato oyo bakatamaki ngenga epesamaki epai ya Petelo:

Mpamba te, Nzambe oyo asalaki kati na Petelo mpo ete ázala ntoma ya bato oyo bakatámá ngenga asalaki mpe kati na ngai lokola mpo ete názala ntoma ya Bapakano.

Boye ntango Yakobo, Petelo mpe Yoane, oyo bazalaki makonzi ya Lingomba bandimaki ngolu oyo epesamelamaki ngai, bapesaki ngai mpe Balanabasi maboko ya boyokani; ete biso tókende epai ya bapakano, mpe bango epai ya bato oyo bakatámá ngenga."

Baloma 11: 13,

"Mpo ete Nazali koloba na bino Bapakano, lokola nazali ntoma ya Bapakano, napesaka mosala na ngai lokumu."

Polo abandisaki lingomba na Efese pene na katikati ya ekeke ya liboso. Yango epesi biso makoki ya kotiya mokolo ya ebandeli ya Eleko ya Lingomba ya Efese; pene na mobu 53 Nsima na Liwa ya Yesu Klisto.

Lolenge na ye ya koteya ezalaki ndakisa oyo bamemi-nsango nyonso oyo bayáki na nsima basengelaki kolanda, mpe etyaki mpenza ndakisa mpo na mosali nyonso ya solo ya Nzambe, atako akokoma te na bosanda ya likolo na makambo ya esakweli lokola Polo. Mosala na Polo ezalaki na bizaleli misato oyo ezalaki boye :

Ya liboso, Polo azalaki mpenza sembo na Liloba. Apengwaki na yango soki moke te ata soki esengaki nini. Bagalatia 1: 8-9,

"Kasi soko nde biso to mwanje longwa na likoló asakoli bino Nsango Malamu ekeseni na oyo tosakolaki bino, tiká ete alakelama mabe.

Ndenge tolobaki liboso, nazali lisusu kozongela yango : Soki moto moko ateyi bino Nsango Malamu oyo ekeseni na oyo boyambaki, tiká ete alakelama mabe."

Bagalatia 2:11-14,

"Kasi ntango Petelo ayaki na Antiokia, natelemelaki ye makasi mpo ete asengelaki kopamelama."

"Kasi ntango namonaki ete batambolaki sembo te engebene na bosolo ya Nsango Malamu, nalobaki na Petelo liboso na bango nyonso: Soki yo, lokola Moyuda, ozali na bomoi na lolenge ya Bapakano, kasi lokola Bayuda te, mpo na nini ozali kotinda na makasi bapakano bábika lokola Bayuda?"

Bakolinti 14: 36-37,

"Nini? Liloba ya Nzambe ewuti epai na bino? To eyaki bobele epai na bino?"

Soki moto akanisi ete azali mosakoli to moto ya molimo, tiká ayeba ete makambo oyo nazali kokomela bino ezali mobeko ya Nkolo."

Tósimba ete Polo azalaki na ebongiseli te, kasi azalaki kotambwisama na Molimo, lokola ntango Nzambe atambuisaki Mose mpo ete ábimisa Yisalaele na Ezipito. Likita ya Yelusaleme etindaki Polo libanda ata moke te, ezalaki mpe na nguya to bokonzi moko te likoló na ye. Nzambe, mpe bobele Nzambe nde atindaki mpe akambaki ye. Polo atindamaki na bato te, kasi na Nzambe. Bagalatia 1: 1,

"Polo, ntoma, (ya bato te, mpe na moto te, kasi na Yesu Klisto, mpe Nzambe Tata, Oyo asekwisaki Ye kati na bakufi:)"

Bagalatia 2:3-5,

"Kasi ata Tito, oyo azalaki elongo na ngai, atako azalaki Mogreke, atindamaki na makasi te ete ákatama ngenga."

Kasi likambo yango ebimaki mpo na bandeko ya lokuta oyo bakotaki na mayele mabe mpo na kotala bonsomi oyo tozali na yango kati na Kristo Yesu, mpo ete bakoka kokomisa biso na bawumbu:

Tondimaki kotosa bango ata mpo na ngonga moko te, mpo ete bosolo ya Nsango Malamu ekoka kokoba elongo na bino."

Ya mibale, mosala na ye ezalaki na nguya ya Molimo Mosantu, na yango, azali komonisa Liloba oyo elobami mpe oyo ekomami. 1Bakolinti 2: 1-5,

"Bongo ngai, bandeko, ntango nayaki epai na bino, nayaki te na elobeli ya likolo koleka to ya bwanya, mpo na kosakola epai na bino litatoli ya Nzambe."

Mpamba te wana nazalaki elongo na bino, nazwaki mokano ya koluka koyeba eloko mosusu te, longola se Yesu Klisto mpe Yesu Klisto oyo babakaki na ekulusu."

Mpe wana nazalaki epai na bino, nazalaki kati na bolembu, na kobanga, mpe na kolenga makasi."

Bongo maloba mpe mateya na ngai ewutaki te na maloba ya bwanya ya bomoto mpo na kondimisa bino, kasi na kotalisama ya Molimo mpe ya nguya:

mpe ete moboko ya kondima na bino ezala te bwanya ya bomoto, kasi ezala nde nguya ya Nzambe."

Misala 14: 8-10,

Kati na engumba Listre, ezalaki na mobali moko oyo makolo na ye ezalaki makasi te, ye azalaki ebosono uta na libumu ya mama na ye, atambolá naino te na bomoi na ye."

Moto yango azalaki koyoka maloba ya Polo. Polo atalaki ye nye mpe amonaki ete azalaki na kondima mpo na kobika."

Alobaki na ye na mongongo makasi : Telema semba na makolo na yo. Mpe apumbwaki mpe atambolaki."

Misala 20:9-12,

"Nzokande elenge mobali moko na nkombo Etikisi afandaki na lininisa, alalaki mpongi makasi, mpe wana Polo azalaki koteya ntango molai, mpongi makasi ekangaki ye mpe akweaki na nse uta na etaje ya misato, mpe ntango batombolaki ye, asilaki kokufa."

Mpe Polo akitaki, amibwakaki likolo na ye, mpe ayambaki ye, alobaki ete: "Bómitungisa te; mpo bomoi na ye ezali kati na ye."

Bongo Polo amataki lisusu na likolo, akataki lipa, aliaki, mpe alobaki ntango molai kutu kino na tongo, bongo akendaki."

Mpe bamemaki elenge mobali yango na bomoi, na yango babondisamaki mingi."

Misala 28:7-9,

"Zingazinga na bisika yango ezalaki na mabelé ya mokonzi ya esanga, nkombo na ye"

ezalaki Pibiliusi; ye ayambaki biso malamumu mpe tofandaki epai na ye mikolo misato.

Nzokande, tata ya Pubiliusi alalaki mpo azalaki kobela féfele mpe pulupulu ya makila. Polo akendaki kotala ye, abondelaki, atielaki ye maboko mpe abikisaki ye.

Bongo ntango likambo yango esalemaki, bato mosusu mpe ya esanga oyo bazalaki na bokono bayaki mpe babikisamaki."

Bakolinti 12: 12,

"Na ntembe te bilembo ya ntoma emonisamaki kati na bino na motema molai nyonso, na bilembo, na makamwisi, mpe na misala ya nguya."

Ya misato, amonisaki polele mbuma ya mosala oyo Nzambe apesaki ye. 2 Bakolinti 12:11,

"Nakómi zoba na komikumisa; bino nde botindiki ngai kosala bongo: mpo ete nasengelaki kokumisama epai na bino: mpo bantoma minene mpenza baleki ngai na eloko moko te; atako nazali moto mpambat."

Bakolinti 9: 2,

"Soki nazali ntóma te mpo na bato mosusu, nzokande, na ntembe te nazali ntóma mpo na bino: mpamba te bino bozali elembo ya bontóma na ngai kati na Nkolo."

Bakolinti 11: 2,

"Mpamba te Nazali na zuwa mpo na bino, zuwa ya Nzambe, mpo ete nabalisi bino na mobali bobele moko, mpo nákoka kotalisa bino lokola moseka ya péto epai na Klisto."

Polo azalaki nzela ya kobenda ebele ya bampate ya Bapakano; aleisaki bango, mpe abatelaki bango, kino babotaki mbuma ya boyengebene mpe balengelamaki mpo na kokutana na Nkolo lokola eteni ya mwasi ya libala ya Bapakano.

Na ntango Emoniseli epesamaki, engebene mimesano, Polo asilaki kokufa mpo na Klisto, kasi Yoane azalaki kokoba na esika na ye mpenza lokola Polo asalaki na mikolo ya mosala na ye. Kufa ya Polo liboso na Emoniseli kopesama elongoli ata moke te ete ye nde azalaki momemi-nsango ya Eleko ya Lingomba ya Efese, mpo ete ntango oyo motindami ya eleko moko na moko azali komonana to kokende ezali na ntina moko te, ye nde azali kobenda eleko yango epai na Nzambe na nzela ya mosala oyo emonisami na Liloba. Moto yango ezalaki Polo.

ENGUMBA YA EFESE

Engumba ya Efese ezalaki moko na bingumba minene misato ya Azía. Ezalaki mbala mingi kobengama engumba ya misato ya kondima ya Boklisto, ya liboso ezalaki Yelusaleme, mpe Antiokia ya mibale. Ezalaki engumba moko ya bozwi mingi. Boyangeli ezalaki ya Baloma, kasi bato bazalaki koloba monoxo ya Græki. Bato ya mayele ya makambo na kala bandimaka ete Yoane, Malia, Petelo, Andele mpe Filipino, bango nyonso bakundamaki na engumba kitoko oyo. Polo, oyo abandisaki kondima ya solo na engumba yango, azalaki mokengeli kuna bobele mpo na mibu soki misato; kasi ntango azalaki mosika na etongá, azalaki tango nyonso kokansa bango na mabondeli. Timoté azalaki episkopo na yango ya liboso. 1 Timoté 1:1-3,

"Polo, ntoma ya Yesu Klisto, kolanda mokano ya Nzambe Mobikisi na biso mpe Yesu Klisto elikya na biso;

Epai na Timoté mwana na ngai ya solo kati na kondima: Tika ete Ngolu, mawa, mpe kimia epesamela yo kowuta na Nzambe Tata na biso mpe na Yesu Klisto Nkolo na biso.

Lokola nasengaki yo ete otikala kaka na Efese, ntango nakendeki na Masedonia, mpo opesa mitindo na bato mosusu ete báteya mateya mosusu te".

Nkombo mpenza ya Efese, ezali na ndimbola mibale ya kokamwa, elingi koloba, "Mpo na" mpe "Kolemba". Bamposa ya likolo ya eleko oyo ebandaki na litondi ya Molimo, "bozindo ya Nzambe", na nzela na yango bazalaki kotala libiangi ya likolo ya Nzambe, ebandaki kopesa nzela na ezaleli ya bokebi moke. Kolanda Yesu Klisto na molendé moke ebandaki komimonisa lokola elembo ete na bileko bikoya nsima, motuka oyo ebengami lingomba ekozinda na nsomo ya "mozindo ya Satana". Elembaki mpe ebandaki kopengwa. Eleko yango esilaki kobanda kozonga nsima. Etikaki bolingo na yango ya liboso. Momboto moke oyo elonamaki na Eleko wana ya Efese, ekokola mokolo moko na molimo ya libunga kino bandeke nyonso ya mbindo ya likoló bakosala bifandelo na bango na bitape na yango. Na makanisi ya bato, mwa moloná moke wana elingaki komonana mabe te epai ya Eva ya sika (Lingomba ya Sika) na bongo akokosama lisusu na Satana. Eleko ya Efese apesaki ye libaku ya malamumu koleka ya Nzambe, mpe mpo na mwa ntango alongaki, mpe nsima alembaki, mpe na ngonga wana ya bozani bokebi Satana alonaki momboto ya kobebisama mobimba.

Losambo ya Efese ezali kotalisa malamumu mpenza eleko oyo ya liboso mpe ezali ndakisa oyo bileko ya nsima bikolanda. Ya liboso, tempelo kitoko ya Diana, oyo etongamaki na bambula mingi, ezalaki na kati ya lopango na yango ya bulɛɛ elilingi ya Diana oyo ezalaki kongenga te mpe kobenda bokebi ya bato te, oyo moto akokaki kokanisa. Akeseneki mpenza na bililingi na ye mosusu oyo ezalaki na batempelo mosusu oyo epesamaki mpo na ye. Azalaki bobele elilingi ya mwasi oyo azalaki na lolenge te mpe oyo na nsuka na yango azindaki kati na mabaya oyo basalaki ye na yango. Mpe maboko na ye mibale esalemaki na bibende mibale mpamba. Boni yango ezali kotalisa malamumu mpenza molimo ya motemeli ya Klisto oyo abimisamaki na eleko ya liboso! Kuna afungolamaki kati na bato, kasi azwaki naino lolenge moko te mpo na kobangisa bato. Nzokande maboko mibale ya bibende emonisaki ete mokano na ye ezalaki ya konyata mosala ya Nzambe wana ezalaki ye kofungola nzela mpo na kokota. Bongo emonanaki lokola ete moto moko te akebaki na ye to na likambo azalaki kosala. Kasi mokolo moko balingaki kososola, ntango na maboko wana ya ebende, misala na ye ekómaki malakisi, mpe malakisi na ye ekómaki mobeko ya bokonzi.

Molongó ya misala oyo ezalaki kosalema na tempelo ezali mpe komonisa makambo mingi. Ezalaki yambo na banganzambe oyo bazalaki mikubé. Bonganga-nzambe wana oyo ehangaki kobota ezalaki komonisa bozangi kobota ya bato oyo balingaki kokende mosika na Liloba; mpamba te bato oyo balobaka ete bayebi Nzambe libanda na Liloba, babimisaka bomoi te kaka lokola mokube abótaka te. Ya mibale, na kati ya tempelo ezalaki na basi banganga-nzambe oyo bazalaki baseka mpe bazalaki kosala misala ya losambo ya tempelo. Yango ezalaki kotalisa mokolo oyo milulu mpe lolenge, mimesano mpe misala mikozwa esika ya Molimo Mosantu mpe komonisama ya nguya ya kobenda bato ekotondisa lisusu tempelo ya Nzambe te. Likolo na bango nyonso ezalaki na nganzambe mokonzi, moto oyo azalaki na nguya ya politiki mpe na bobendi makasi ya bato, etaliseli ya likambo moko oyo esilaki kobanda kosalema, ata soki emonanaki naino polele te; kala te lingomba ekopesama na bokambami ya moto, miango ya moto mpe bamposa ya moto, mpe "yango elobi Molimo Mosantu" elingaki lisusu kozala bosolo ya bomoi te. Bongo na nse na bango nyonso ezalaki na baombo ya tempelo oyo bazalaki na nzela mosusu te kasi botosi na bokitani ya makambo ya kosambela. Yango elingi koloba ete mokolo moko ekoya wapi bakonzi ya mangomba, na nzela ya mayele ya politiki, lialisi ya Leta, mpe ya kotya bindimeli na esika ya Liloba mpe Molimo, na nzela ya mateya mpe ya botambwisi ya bato; bakokómisa bandimi baombo na ntango bakambi bazali kosepela na bozwi oyo bazwi na ndenge ya mabe mpe kosepela na bisengo ya mbindo, mpe bato ya bobola oyo esengelaki básalelama, engebene na Liloba ya Nzambe, bakómaki sikoyo baombo.

YESU, MOTINDAMI NA YE MPE MANGOMBA

Emoniseli 2: 1,

"... Makambo oyo elobi Ye Oyo asimbi minzoto nsambo na loboko na Ye ya mobali, Oyo azali kotambola na katikati ya bitelemiseli ya miinda nsambo ya wolo."

Oyo ezali Ye Oyo elobami na ntina na Ye ete : 'Yesu Moko Oyo azali NYONSO, Nkolo mpe Klisto.' Ye wana, Nkolo Nzambe Mozwi-ya-Nguya-Nyonso Bobele Moko, mpe libanda na Ye mosusu azali te. Ye wana, Mobikisi ("... Lobiko ezali kouta na Nkolo", Yona 2: 9) azali kotambola kakati ya mangomba na bileko nsambo nyonso. Oyo Azalaki kati na eleko ya yambo, Azali yango kati na bileko nyonso. Mpo na mondimi nyonso, Azali Yesu Klisto motindo moko lobi, lelo, mpe libela. Oyo Asalaki mbala moko, Azali kokóba kosala yango, mpe Akokóba kosala yango.

Sikawa bokomóna ete Yesu azali kotambola ye moko na kati na mangomba na Ye. Moto mosusu azali elongo na Ye te. Moto mosusu akoki kozala wana te, mpamba te Ye moko nde abikisi lingomba, mpe lokola Asombaki ye na makila na Ye moko, azali ya Ye. Azali Nkolo mpe Mokonzi na ye. Azali kopesa Ye nkembo nyonso mpe Ye Akokabola nkembo yango na moto mosusu te. Pápa azali elongo na Ye te. Episkopo-mokonzi moko te azali elongo na Ye. Maria, mama ya nzoto na Ye ya mabele, azali elongo na Ye te. Azali koloba to kobaluka epai ya Tata moko te, mpo Ye nde azali Tata. Azali te kobaluka mpo na kopesa mitindo na Molimo Mosantu moko, mpo Ye azali Nzambe, Molimo ya seko, mpe Bomoi na Ye nde ezali kosopana mpe kosala na kati ya lingomba kopesaka yango bomoi, mpe kozanga Ye, bomoi elingaki kozala te. Lobiko ezali kouta na Nkolo.

Moto moko te azalaki elongo na Ye ntango Anyataki nkanda makasi ya litumbu ya móto. Ezalaki mosusu te, kasi YE Oyo abakamaki na ekulusu mpe apesaki makila na Ye. Ye azali Mobandisi mpe Mokokisi ya kondima na biso. Azali Alifa mpe Omega ya lobiko na biso. Bisobalani na Ye kasi na moto mosusu te. Tozali ya lingomba te. Tozali ya Ye. Liloba na Ye ezali mobeko. Bindimeli, mateya ya lingomba, mibeko ya mboka mpe biyambweli ezali kosala biso eloko moko te. Iyo, ezali BOBELE Yesu Oyo azali kotambola na kati ya mangomba. Ezali Nzambe kati na ye, nde azali kokokisa mpe kosala engebene bosepeli na Ye. Bóbósana yango ata moke te. Ozali bobele na boyokani moko na Nzambe mpe Nzambe azali bobele na boyokani moko na yo - ezali YESU, mpe YESU YE MOKO.

Azali wana ná minzoto nsambo na loboko na Ye ya mobali. Loboko to loboko ya mobali ezali kotalisa nguya mpe bokonzi ya Nzambe. Nzembo 44: 3,

"Mpo bazwaki mabele na mopanga na bango moko te, mpe loboko na bango moko"

ebikisaki bango te: kasi loboko na Yo ya mobali, mpe loboko na Yo, mpe pole ya elongi na Yo, mpo ete Ozalaki na boboto epai na bango."

Na loboko wana ya mobali ya nguya ezali na minzoto nsambo, oyo, engebene na Emoniseli 1:20, bazali bamemi-nsango nsambo ya lingomba. Yango elakisi ete nguya mpe bokonzi mpenza ya Nzambe ezali nsima ya bamemi-nsango na Ye na bileko nyonso. Bango bazali kokende liboso kati na móto mpe nguya ya Molimo Mosantu elongo na Liloba. Bazali minzoto mpamba te bazali kotalisa pole. Pole oyo batálisaka ezali pole na Ye. Bazali na pole na bango moko te. Bapelisaka móto na bango moko te mpo bato bátambola na pole ya miinda na bango. Yisaya 50: 11. Ezali butu, mpo na ntango wana nde minzoto ebimaka. Ezali butu ya molili ya masumu, mpamba te bato nyonso (elingi koloba mokili mobimba) basali lisumu mpe bazali ntango nyonso kozanga nkembo ya Nzambe. Baloma 3: 23.

Bamemi-nsango nsambo oyo bazali kotalisa Nzambe epai na bato. Moto oyo ayambi bango, ayambi Ye Oyo atindi bango. Yoane 13: 20. Balobaka mpe basalaka makambo na kolanda bokonzi na Ye. Azali kosunga bango na nguya nyonso ya Bonzambe. Matai 28:18 -20,

"Mpe Yesu ayaki mpe alobaki na bango ete, NGUYA NIONSO epesameli Ngai na lola mpe na mabele.

Yango wana, bokende mpe bókómisa bato ya bikolo nyonso bayekoli na ngai, bobátisa bango na Nkombo ya Tata, mpe ya Mwana, mpe ya Molimo Mosantu.

Bóteya bango ete bátosa nyonso esili ngai kopesa bino: Mpe talá! NAZALI ELONGO NA BINO MIKOLO NYONSO kino nsuka ya mokili (kosukisama ya bileko)".

Boye, bango wana, batondisami na Molimo Mosantu mpe na kondima, bazali kopela na móto ya Nzambe, bazali kosakola Liloba ya solo, mpe Ye azali wana mpo na kosunga bango. Mpe bokanisa naino, mondimi moko te kati na bileko nyonso asengelaki kolela na motema na ye: "O, soki bobele nazalaki kuna na eleko ya yambo ntango bantoma batindamaki mpo na mbala ya yambo." Ntina ya kotala na nsima ezali TE. TALA LIKOLO! Tálá Ye Oyo azali ata sikawa kotambola kati na mangomba na bileko nyonso. Tálá Ye Oyo Azali ndenge moko lobi mpe lelo, mpe libela; mpe Oyo abongwanaka ata moke te na bozali na Ye to na banzela na Ye. Epai wapi bato mibale to misato bayangani na Nkombo na Ye, Ye Azali wana kati na bango! Mpe azali te kati na bango lokola moto oyo azali kotala na boboto, to lokola mwanje oyo azali kokanga bililingi; kasi Azali wana mpo na komonisa mpenza Oyo Ye azali : Bomoi mpe Mosungi mpe Mopesi ya makabo nyonso ya malamumu na lingomba. Aleluya!

"Oyo azali kotambola kati na bitelemiseli ya minda nsambo ya wolo." Maloba wana mazali mpenza na ndimbola monene soki totali yango na pole ya Makomi, oyo mazali kolimbola Ye lokola "Klisto Oyo azali bomoi na biso". Mpo Klisto, azali mpenza bomoi ya lingomba. Azali na bomoi mosusu te. Kozanga Ye, lingomba ezali bobele lisangá moko ya kosambela, moziki moko, esika moko oyo bato bazali koyangana kozanga ntina. Lokola ebembe oyo elatisami babiju mpe bilamba ezali kaka ebembe, ezali mpe bongo mpo na lingomba; ata soki ekoki kosala likambo soko nini na nzela ya manaka mpe ya makasi na yango ya boboto, kozánga Klisto ezali mpe kaka ebembe. Kasi ntango Azali kati na ye, ntango Azali kopesa ye makasi, azali kokóma na kokamwa ya bato nyonso "nzoto na Ye, litondi na Ye oyo atondisaka nyonso kati na nyonso. " Mpe kaka na ngonga oyo Azali kotambola katikati na etelemiselo ya mwinda ya wolo ya eleko ya nsuka. Oyo Azalaki wana azalaki kotambola kati na eleko ya liboso, Azali mpe yango sikawa kati na eleko oyo ya suka. Yesu Klisto LOLENGE MOKO LOBI, LELO MPE LIBELA.

"Bitelemiseli-ya-miinda nsambo ya wolo" Na Esode 25.: 31, elobami,

"Okosala mpe etelemiselo ya miinda na wolo ya peto, yango ekosalema na wolo babeti; nzete na yango mpe bitape na yango, mbeki na yango, bambuma na yango, mpe fololo na yango, esengeli kozala ya eloko moko."

Lingomba ya solosolo ya Yesu Klisto, mwasi na libala, akokanisami na wólo ya PETO. Boyengebene na ye ezali boyengebene na YE. Bizaleli na ye ezali na YE moko ya nkembo. Bomoto na ye ezwami kati na Ye. Oyo Ye Azali, ye mwasi asengeli kotalisa yango. Oyo Ye azali na yango, ye mwasi asengeli komonisa yango. Mabe ezali te kati na ye. Atondi mpenza na nkembo na kati mpe libándá. Kobanda na ebandeli kino na nsuka, ye azali mosala ya Nkolo na ye, mpe misala na Ye nyonso ebongi be. Kutu bwanya mpe mokano ya seko ya Nzambe esangisami mpe emonisami kati na ye. Ndenge nini moto akoki kokanga ntina na yango? Ndenge nini moto akoki kososola yango? Atako tokoki kosala yango te, tokoki koyamba yango na kondima, mpo Nzambe alobi yango.

Nzokande etelemiselo ya mwinda ezali kaka ya wólo te, kasi ezali ya wólo oyo BABETI. Esalemaki na maboko, na wolo oyo babetaki, engebene na mwango na ye oyo epesamaki na Molimo. Libanda na Nkolo mpe Mokonzi na ye, Yesu Klisto, ezali nde na bato oyo babetamaki mpe bapetolamaki mpenza lokola mwasi ya libala ya Yesu Klisto? Na ntembe te, azali kokokisa mpasi oyo Klisto atikaki. Babotolaki bilk na ye. Bomoi na ye ezali na likámá. Atángámi lokola mpate oyo asengeli kobomama. Azali kobomama mokolo

mobimba. Azali konyokwama mingi, kasi kati na nyonso wana, azali kozongisa mabe te, azali mpe kopesa basusu mpasi te. Mwasi ya Libala ya bolingo ya Yesu Klisto abongi na Nsango Malamu. Mpe lokola wólo ezali petepete, nzokande motako ekoki kobukana na ntango ya kobeta, wólo oyo ya Nzambe ekoyika mpiko na mpasi na yango mpo na Nkolo, yango ekogumbama te, ekobukana te, ekobebisama te, kasi ekobongisama lokola eloko ya bozenga mpe ya esengo ya libela na nzela ya mikakatano mpe mimekano ya bomoi oyo.

KLISTO AKUMISI BATO NA YE

Emoniseli 2:2-3,

"Nayebi misala, mpasi mpe motema molai na yo. Nayebi ete okoki koyikela bato Mabe mpiko te; mpe omeki baoyo balobaka ete bazali bantoma, kasi bazali yango te, mpe omoni bango bato ya lokuta;

Mpe ozali na molende mpe na motema molai, mpe ormoni mpasi makasi mpo na nkombo na ngai mpe olembi te."

Boni ezali kitoko lolenge Mobikisi akumisi mpe apesi bana na Ye longonya. Atalelaka mpenza bizaleli na bango ya malamumu molimo mpe etamboli na bango. Ayebi ete ezali na bolembu kati na bango, kasi Azali naino kotelemela yango te. Yango ezali mpenza kotalisa Nkolo te? Ayebi ndenge ya kolendisa biso na makambo ya malamumu mpe kolembisa biso na makambo ya mabe. Bisu nyonso tokoki koyekola liteya ya malamumu awa, na oyo etali kotambwisa lingomba mpe mabota na biso. Mpe malamumu koleka, tokoki bisu nyonso koyekola liteya malamumu na koyebáká ete Nzambe asalaka bongo mpenza na moko na moko na biso. Kolamba nzoto ata mokolo moko te, Mosantu ya Nzambe, mpo Nzambe azali te moto oyo azangi botondi mpo na kobosana misala na yo ya bolingo. Oyo nyonso tosalaka, ata kopesa kopo ya mayi ya malili na moto moko, ezali na mbano mpe lipamboli uta na Nkolo.

"Nayebi misala na yo, mpasi na yo, mpe moléndé na yo." Wana Azali kotambola katikati ya lingomba na Ye, Ayebi mpasi ya libota na Ye, mpe Azali kotyela bango likebi. Lokola ezalaki na mikolo ya boombo na Ezipito ntango ayokaki kolela na bango, Ye oyo abongwanaka ata moke te Azali kaka koyoka kolela ya banyokwami wana Azali kotambola kati na bango. Liloba oyo mpenza "mosala makasi", elingi koloba kolemba mpo na minyoko. Bato ya Nzambe basalaka kaka mpo na ye na bolingo te, kasi banyokwamaka mpe na esengo mpo na Ye. Bazali na motema molai wana bazali komema ekanganeli. Eleko oyo ya liboso enyokwamaki makasi. Esengelaki kosala mosala makasi mpo na kosakola nsango malamumu mpe kopalanganisa solo. Libiangi na bango monene ezalaki ya kosalela Nzambe, mpe ntango bazalaki lisusu na elikya te na bomoi, bayikaki mpiko mpe bapesaki nyonso epai na Ye Oyo alakaki mbano ya seko na likoló mpo na makambo oyo batikaki awa na mokili.

Nakanisi ete tosengeli kotelema awa mpe kolobela likanisi oyo ete bato ya Nzambe bazalaki ntango nyonso konyokwama mpe bakonyokolama ntango nyonso. Boyebi ete mokanda ya Genese ezali mokanda ya ebandeli, mpe oyo okokuta ebandaki kuna ekokoba mpenza kino na Emoniseli mpe ekobongwana te. Kuna tozali komona ete Kaina anyokolaki mpe abomaki Abele mpo ete ye asepelisaki Nzambe. Na nsima tomoni elilingi oyo ebongi be na mwana ya Abalayama kati na nzoto, Yisamaele, oyo azalaki kotyola mpe kobundisa Yisaka, mwana ya elaka. Mpe ezalaki na Esau, oyo ayinaki Yakobo mpe alingaki koboma ye, soki Nzambe akotaka na likambo yango te. Na Kondimana na Sika, tomoni Yudasasi koteka Yesu, nzokande bibongiseli ya mangomba ya ekeke ya liboso bamekaki koboma bandimi ya ebandeli. Bana ya mokili oyo, oyo bakambami na Zabolo, bazali koyina bana na Nzambe, baoyo bakambami na Molimo na Molimo.

Ata boni moklisto azali sembo liboso ya bato, to boni azali na ngolu epai ya mozalani na ye, kosaláká eloko mosusu te kasi bolamu, tika ayambola Klisto lokola Mobikisi na ye mpe andima mosala ya makabo ya Molimo Mosantu kati na minoko ya sika, esakweli, lobiko mpe makamwisi; bakokweisa ye. Molimo ya mokili oyo eyinaka Molimo na Nzambe, mpe lokola ekoki te kolonga Molimo ya Nkolo, yango ekomeka koboma mbeki esika wapi Molimo na Solo efandi.

Minyoko mpe mimekano ezali likambo ya bomoto, eteni moko ya momesano ya bomoi ya boklisto. Ezali bobele na likambo moko oyo okoki kosala na ntina na yango. Tiká makambo nyonso na maboko ya Nzambe, kosambisa te, mpe tikelé ye mosala na yango mpe lisambisi ya nsuka.

"Okoki te koyikela bato Mabe mpiko, mpe omeki baoyo balobaka ete bazali bantoma, kasi bazali te, mpe omoni bango bato ya lokuta." Baefese oyo bazalaki kondima ete bato ya Nzambe basengeli kozala basantu. Engebene na verse oyo, bango bazwaki bikateli mpo na kopusa mosika na nzoto fulu ya masumu. Emonani mpenza polele ete lipéngwi esilaki kobanda. Lisumu ekotaki kati na lingomba. Kasi bazalaki na botosi na maloba ya Polo, ntango alobaki ete bálóngola bato Mabe na kati na bango. Bazalaki libota oyo ekeseneki. Babimaki na mokili, mpe sikawa balingaki te kotika mokili ékóta kati na bango. Balingaki te kondima lisumu kati na lingomba. Mpo na bango, bosantu ezalaki kaka maloba to elobeli moko boye te; ezalaki nde lolenge ya bomoi.

"Omeki baoyo balobaka ete bazali bantoma, kasi bazali te, mpe omoni bango bato ya lokuta." Oh, wana ezali mpenza maloba ya polele. "Omeki baoyo balobaka ete bazali bantoma." Yango ezali lolendo te? Makoki nini bato oyo bazali na yango mpo na komeka baoyo bamibengi bantoma? Bongo bazali komeka bango ndenge nini? Oh, nalingi likambo oyo. Yango oyo na Bagalatia 1: 8,

"Kasi soki biso to anzelu longwa na lola ateyi bino nsango malamumu mosusu oyo ekeseni na oyo biso (tosilaki) koteya bino, tika ete alakelama mabe."

Ezalaki bantoma nde bamemaki Liloba ya ebandeli epai na bato. Liloba ya ebandeli ekokaki kobongolama te, ata lidodo to mokoloto moko na yango te. Polo ayebaki ete Nzambe nde Alobaki na ye; yango wana alobaki, "Ata soki naye mpe nameki kopesa emoniseli ya mibale, nameki kovala mwa mbongwana moke na oyo napesaki na ebandeli, tika ngai nalakelama mabe." Bomoni, Polo ayebaki ete emoniseli wana ya liboso elongobanaki. Nzambe akoki te kopesa emoniseli ya liboso, bongo na nsima emoniseli ya mibale. Soki Asalaki yango, Alingaki Kobongola makanisi na Ye. Akoki kopesa emoniseli mpe na nsima kobakisa na yango, lokola Asalaki na elanga ya Edene ntango Alakaki Mombóto epai na mwasi, mpe na nsima Amonisaki ete Mombóto yango esengelaki koya na nzela ya Abalayama, mpe na nsima Alobaki ete Mombóto yango esengelaki koleka na nzela ya molongo moko ya makila kati ya Dawidi. Kasi ezalaki emoniseli se moko. Yango epesaki kaka bato makambo mingi mpo na kosunga bango báyamba mpe básosola yango. Kasi Liloba ya Nzambe ekoki kobongwana te. Momboto eyaki mpenza ndenge emonisamaki. Aleluya! Mpe botala oyo basakoli ya lokuta bazalaki kosala. Bazalaki komema liloba na bango moko. Baefese wana bayebaki Liloba yango ndenge Polo ateyaki yango. Batondaki na Molimo Mosantu na ntango Polo atyelaki bango maboko. Batalaki bantoma wana ya lokuta na miso mpe balobaki: "Bino bozali koloba oyo Polo alobaki te. Na yango, bozali lokuta." Oh, yango ezali kopelisa motema na ngai móto. Tozonga na Liloba! Ezali bino te nde bozali mpenza komeka ntoma, mosakoli, mpe molakisi; EZALI LILOBA NDE EMEKAKA BANGO. Moko na mikolo oyo, mosakoli moko akoya na Eleko ya Lingomba ya Laodikia mpe bokoyeba soki azali moto mpenza oyo atindami na Nzambe to te. Solo, bokoyeba, mpamba te soki azali ya Nzambe, AKOTIKALA KATI NA LILOBA MPENZA KAKA LOKOLA NZAMBE APESAKI YANGO EPAI NA POLO. AKOLONGWA NA LILOBA OYO ATA MPO NA NTANGO MOKE TE, ATA NA LITANGA MOKO TE. Na eleko wana ya suka, basakoli mingi ya lokuta bakomonana, botala mpe bomona ndenge bazali kokoba koyebisa bino ete soki bondimi bango te mpe makambo bazali koloba, bokobunga; kasi ntango MOSAKOLI WANA YA MOKOLO NA NSUKA akoya, soki azali solo mosakoli yango, akoganga : "Bozonga na Liloba soki te bobungi na bino." Akotonga te likolo ya emoniseli to ndimbola ya moto ye moko, kasi likolo ya Liloba. Amen, mpe Amen!

Bantoma wana ya lokuta bazali bambwa mabe ya zamba oyo Polo alobelaki. Alobaki: "Ntango kaka nakokende, bakomeka koya mpe koloba ete bazali na emoniseli ya kokokana; kasi ntina na bango ezali te ya kosalisa bino, kasi ya koboma bino." Misala 20:27-32,

"Mpo nazangi te koyebisa bino toli nyonso ya Nzambe.

Yango wana bokeba na binomei, mpe na etonga nyonso, likolo na yango Molimo Mosantu atie bino bakéngeli, mpo na koleisa lingomba ya Nzambe, oyo Ye asombaki na makila na Yemei.

Mpo nayebi likambo oyo, ete nsima ya kokende na ngai, bambwa make ya zamba bakokota na kati na bino, bakoyokela etonga mawa te.

Lisusu, bato bakobima katikati na bino moko, bakoteya makambo ya mabe (liloba mpe makanisi na bango moko, kasi ya Nzambe te) mpo na kobenda bayekoli nsima na bango.

Yango wana bosenzela, mpe bobosana te ete na boumeli ya mibu misato, natikaki te kokebisa moto nyonso butu mpe moi na mpisoli.

Bongo sikawa, bandeko, napesi bino na Nzambe mpe na Liloba ya ngolu na Ye, oyo ekoki kotonga bino mpe kopesa bino libula elongo na basantisami nyonso."

Yoane mpe ayebaki bango, mpamba te alobaki na Yoane 4: 1,

"... basakoli mingi ya lokuta (basili) kobima kati na mokili."

Molimo wana ya motemeli ya Klisto esilaki kobanda kokóta na kati ya lingomba, mpe ezalaki kosala yango na kotéléféláká Liloba ya Nzambe. Awa nde nyonso wana babandaki. Awa mpenza kati na eleko ya lingomba ya liboso. Bazalaki kutu kowangana Liloba mpe kotya bindimeli mpe makanisi na bango moko na esika ya Liloba. Wana ezali kotemela Klisto, mpo Yesu azali Liloba. Kozala motemeli ya Liloba ezali kozala motemeli ya Yesu. Kozala motemeli ya Liloba ezali kozala motemeli ya Klisto, mpo Molimo na Liloba bazali MOKO. Soki ozali motemeli ya Liloba, okosengela kozala motemeli na Klisto. BONGO SOKI EBANDAKI NA LINGOMBA YA LIBOSO, YANGO EKOKOLA KINO NA NSUKA, NTANGO EKOZWA BOKONZI. Mpe ezali mpenza eloko oyo bokomona wana tozali koyekola bileko nyonso. Yango ebandaki mpenza moke na Eleko ya Efese mpe ebandaki kokola na eleko moko moko kino ebongiseli ya motemeli-Liloba, motemeli-Klisto

ezwaki bokonzi nyonso, mpe kozanga libunga ya Liloba ebwakamaki na bantoma ya lokuta ya lingomba ya lokuta.

Sikawa ezali mpasi te moto azwa likanisi ya mabe mpo na likambo oyo tozali kolobela, mpamba te nazali kokómisa yango makasi. Ekoki koyokana epai na yo lokola nde molimo ya kotelemela Liloba, molimo ya kotelemela Klisto, ezali koboya Liloba na mobimba na yango, koboya Biblia oyo eszali kosuka na kobwaka yango. Te, tata. Ezali bongo te. Yango ezali Emoniseli 22:18-19 :

"Mpo nazali kotatola epai ya moto nyonso oyo ayoki maloba ya esakweli ya buku oyo: Soko moto akobakisa na makambo oyo, Nzambe akobakisela ye malzi oyo ekomami na buku oyo.

Mpe soko moto moko akolongola na maloba ya buku ya lisakoli oyo, Nzambe akolongola eteni na ye na Buku ya Bomoi, mpe na engumba mosantu, mpe na makambo oyo makomami na buku oyo. "

Ezali kobongola ata liloba MOKO na kolongoláká to kobakisáká na liloba yango. Yango nde mayele mabe ya ebandeli ya Satana kati na Elanga ya Edene. Abakisaki bobele liloba moko moke na oyo Nzambe alobaki. Yango nde esalaki bongo. Ememaki kufa ná libebi. Na Efese mpe ezalaki kaka lolenge moko. Kaka liloba moko oyo ebakisami, kaka liloba moko oyo ekolongolami, mpe molimo ya motemeli-Liloba, motemeli na Klisto ebandaki kofuluka.

Bososoli yango sikawa? Ezali lisusu na mapasa wana. Banzete wana mibale bazali lisusu, bazali kokola moko pembeni na mosusu na mabele moko, kolyaká bilei ndenge moko, komeláká na mbula moko, mpe kozwa matomba na moi moko. Kasi bauti na mimboto MIKESANI. Nzete moko ezali PONA Liloba na Nzambe, mpenza ndenge Nzambe apesaki yango, mpe alingaka mpe atosaka yango. Nzete mosusu euti na momboto oyo ezali kotemela Liloba ya Nzambe mpe ebongolaka yango esika elingi. Ezali kotya bindimeli mpe mateya na yango moko na esika ya Liloba ya solo ya bomoi kaka ndenge Kaina asalaki, oyo asukaki na koboma Abele. Kasi kobanga te etonga moke. Kangama na Liloba. Tya Liloba oyo katikati na yo ná Zabolo. Eva asalaki bongo te mpe alongaki te. Bongo ntango lingomba ezali kotika Liloba, ezali kokota na bozindo ya molili ya Satana.

"Ozali na bompikiliki mpe ozali na motema molai, mpe osali mosala makasi mpo na Nkombo na Ngai mpe olembi te." Oyo ezali kaka ndenge moko na oyo elobamaki na molongo ya mibale. Kasi na molongo ya mibale mosala, mosala makasi, mpe bompikiliki euti na kobatela Liloba ya bulee oyo epesamaki epai ya bango. Lolenge bazalaki kotikala mosika na banguna. Bazalaki mpenza kopesa Polo lokumu. Kasi na molongo oyo; minyoko, mimekano mpe motema molai na bango ezali mpo na Nkombo oyo epambolami ya Yesu.

Boyebi ete ezali na yango likambo ya kokamwa te, mpamba te ezali Liloba mpe Nkombo nde ezali komema monguna ásopana likolo na biso lokola mpela. Liloba wana ya nguya oyo emonisamaki na nzela ya kobikisa bato, bilembo, makamwisi, mpe misala mosusu, etindaki Bafalisai bábelela ete bandimi ya solo bábomama. Mpe sikawa Nkombo yango, oyo Bayuda bazalaki koyina mpe kotyola, ezali kotyolama na bato ya mayele wana bazalaki koseka mpo na kokanisa ete moto akoki kozala na bozoba ya kondima kati moto oyo akufaki mpe asekwaki mpe afandi sikawa na likoló. Na bongo ezalaki na basambeli oyo bazalaki banyokoli, Bayuda, bazalaki kolakela mabe Yesu oyo mpo na bango azalaki Masiya ya lokuta; mpe basusu bazalaki koseka na esengo mpe kotyola na ndenge ya mabe Nkombo ya nzambe ya sika, oyo mpo na bango azalaki nzambe te.

Sikawa talá likambo mosusu oyo ebandaki kati na eleko wana mpe ekokoba na bileko nyonso mosusu, ekokóma mozindo mpe molili koleka. Elingi koloba ete bato bazalaki koboya Nkombo wana. Ezalaki te Lingomba ya solo ya Efese nde ezalaki kosala yango. Ata moke te. Ezalaki bantoma ya lokuta. Ezalaki moto ya libanda oyo azalaki koluka kokota mpe kokomisa bandimi mbindo. Baefese bayebaki Nkombo yango mpe balingaki yango. Bokanisa ndenge Lingomba wana ya Efese ebandaki. Etuluku moke ya bato oyo bazalaki koluka Masiya bayokaki ete mosakoli moko oyo azalaki komibenga moto oyo azali koya liboso ya Masiya, abimaki na esobe ya Palestine mpe azalaki kobatisa bato mpo na boyamboli ya masumu. Na yango, bato yango bazwaki libatizi ya Yoane. Kasi ntango Polo ayaki epai na banyo, atalisaki banyo ete mosakoli asilaki kokufa, ete Yesu ayaki mpe akokisaki bomoi na Ye lokola mbeka mpo na lisumu, mpe ete SIKOYO Molimo Mosantu ayaki mpe akokóta mpe akotóndisa bandimi nyonso ya solo kati na Yesu, Masiya. Ntango bayokaki bongo, BAZWAKI LIBATISI NA NKOMBO NA NKOLO YESU, mpe ntango Polo atiaki maboko na ye likolo na bango, bango nionso batondisamaki na Molimo Mosantu. Bayebaki oyo ezalaki kotosa Liloba, ete bazua libatizi na Nkombo na Ye (Nkolo Yesu Klisto) mpe na lolenge wana, bango bayebaki ete balingaki kotondisama na Molimo Mosantu. Bokokaki te kosala ete bato wana bábongwana. Bayebaki solo. Misala 19:1-7.

Bayebaki nguya ya Nkombo wana. Bamonaki ete Nkombo yango ezalaki na nguya mingi na lolenge ete ata bilamba oyo balongolaki na nzoto ya Polo mpe batindaki yango na Nkombo na Yesu epai na bato oyo bazalaki konyokwama ekokaki kobikisa babeli na bokono ya ndenge nyonso mpe kobengana milimo mabe.

Nkombo yango esalaki makambo ya kokamwa mpenza na lolenge ete Bayuda ya Efese oyo bazalaki bato mabe balukaki kosalela yango mpo na kobimisa milimo mabe. Misala 19:11-17,

"Mpe Nzambe azalaki kosala bikamwiseli minene na maboko na Polo;

Yango wana bazalaki kokamata miswale mpe bilamba oyo etutaki nzoto ya Polo, mpo na kotia yango likolo na babeli, bongo bokono na bango ezalaki kosila mpe milimo mabe ezalaki kobima kati na bango.

Kasi bayuda mosusu oyo bazalaki koyenga-yenga mpe kobengana milimo mabe, bamekaki mpe kobenga Nkombo ya Nkolo Yesu mpo na koluka kakangola bato oyo bazalaki na nse ya bokonzi ya milimo mabe; bazalaki koloba : Na Nkombo ya Yesu oyo Polo ateyaka, napesi bino mitando ya kobima.

Mpe ezalaki na bana mibali nsambo ya Seva, Moyuda, mpe mokonzi ya banganga-nzambe, oyo basalaki bongo.

Mpe molimo mabe ayanolaki mpe alobaki ete: "Yesu nayebi, mpe Polo nayebi; kasi bino bozali banani?"

Mpe moto oyo molimo mabe azalaki na kati na ye apumbwaki likoló na bango, mpe akangaki bango mpe abetaki bango makasi kino babimaki na ndako yango bolumbu mpe bazokaki.

Mpe yango eyebanaki na Bayuda mpe Bagreke nyonso oyo bazalaki kofanda na Efese; mpe bobangi ekweyaki likolo na bango nyonso, mpe Nkombo ya Nkolo Yesu ekumisamaki."

Bayebaki bomoi ya boyengebene oyo etambolaka elongo na bomemi ya Nkombo wana, mpo ete moto nyonso oyo azali kotanga Nkombo ya Nkolo, tika ete álongwa na masumu. Bozala basantu, bino baye bomemaka bambeki ya Nkolo. Okomema Nkombo ya Nkolo Nzambe na yo mpamba te. Baefese wana bazalaki BAKLISTO. Bamemaki Nkombo, mpe Nkombo wana ezalaki Klisto, Oyo azalaki Molimo ya Nzambe kati na bango, mpe Oyo ezalaki moko ya biteni misato ya Nkombo ya Nkolo na bango.

"... Mpe mpo na nkombo na ngai osali mosala makasi, mpe olembi te." Bandimi oyo bazalaki te kosala mosala makasi mpo na Polo, to mpo na ebongiseli moko. Bazalaki te komipesa na bamwango mpe na bibongiseli oyo na nzela na yango, balingaki kokóma na bozwi mingi. Bazalaki kosala mosala mpo na Nkolo. Bazalaki basali na Ye, kasi bisalelo ya ebongiseli te. Bazalaki te kokende na losambo na mokolo ya Lomingo mpo na kolobela na ntina na Nkombo wana, bongo na nsima kobosana yango na kati ya mposo. Bazalaki kokumisa Nkombo wana na nsonge ya monoko te. Bongo te. Bazalaki kopsa bomoi na bango.

Nyonso basalaki, basalaki yango na Nkombo wana. Bazalaki kosala na Nkombo yango, kasi soki bakokaki te kosala na Nkombo yango, wana bazalaki koboya kosala. Bango bazalaki Bakristo oyo batyamaki na likolo, oyo bizaleli na bango ezalaki kati na Nkolo.

Kasi etuluku wana ya mowiti ya lokuta oyo elingaki koyeisa mbindo Nkombo wana bazalaki lokola bambwa ya zamba oyo bazalaki komibomba na molili, kozelaká mpo na kokóta mpe kobebisa. Kasi basantu balongaki momekano mpe babatelaki Liloba mpe Nkombo.

MPAMELA YA NZAMBE

Emoniseli 2: 4,

"Nzokande, ezali na likambo moko oyo Ngai nazali kopamela yo na Nina na yango; obwaki bolingo na yo ya liboso."

Mpo na kososola likambo oyo esengeli koyeba ete Molimo azali kaka koloba na basantu ya ebandeli ya Efese te. Nsango yango ezali mpo na eleko mobimba oyo eumelaki mibu nkama na ntuku mibale. Na yango, nsango yango ezali mpo na mabota nyonso oyo ezali na kati ya eleko yango. Sikkawa, makambo oyo eleka kala, ekobaka kozongelama. Na bankolá ya Yisalaele, tozali komona ete na nkolá moko, bato bazali kolamuka, bobele mpo na komona móto kokita na nkolá oyo elandi. Na nkola ya misato, makala ya móto ekoki kongenga mwa moke, kasi na nkola ya minei ekoki kozala na eloko ata moko te ya móto wana ya ebandeli. Bongo na nsima, Nzambe azali kopelisa lisusu móto, mpe likambo yango ezali kozongelama lisusu. Ezali bobele komonisama ya solo ete Nzambe azalaka na bankoko te. Lobiko elekisamaka te na kobotama ya bomoto, lokola mpe bokitani ya bantoma ezali solo te. Ezali kati na Liloba te. Na ebandeli, ezali na bandimi oyo babotami solo mbar ya mibale, kasi ntango libota oyo elandi ebimi, bazali lisusu baklisto mpamba te, kasi bazwi nkombo ya ebongiseli mpe sikawa bakómi Ba-Baptiste, Ba-Méthodiste, mpe bongo na bongo. Mpe ezali mpenza yango nde bazali. Bazali Baklisto te. Osengeli kobotama na mokano na Nzambe, na mokano na moto te, mpo na kobikisama. Kasi bato oyo nyonso bazali kosangana sikoyo na mokano ya moto. Nalobi te ete basusu kati na bango balongobani te na miso ya Nzambe. Nalobi bongo ata moke te, kasi móto ya ebandeli ekufi. Bazali lisusu ndenge bazalaki te.

Mposa makasi ya kosepelisa Nzambe, mposa makasi ya koyeba Liloba na Ye, kolela mpo na koluka kokota na Molimo, nyonso wana ebandaki kokita, mpe lingomba wana, na esika ya kopela na móto ya Nzambe, yango ekómaki malili mpe na makambo ya libanda. Yango nde makambo oyo ezalaki kokómela Baefese na ntango wana. Bakómaki na mwa lolenge ya libanda. Komikaba epai na Nzambe ekomaki kosila mpe bato bazalaki kokeba mingi te na oyo Nzambe azalaki kokanisa mpo na bango, lokola bakómaki kokeba na oyo mokili ezalaki kokanisa mpo na bango. Nkola wana ya mibale oyo elandaki ezalaki kaka lokola Yisalaele. Basengaki mokonzi mpo na kozala lokola bikólo mosusu. Ntango basalaki bango, baboyaki Nzambe. Kasi basalaki yango ata bongo. Yango nde lisolo ya lingomba. Ntango ezali kokanisa mingi na kokóma lokola mokili na esika ya kokóma lokola Nzambe, eumelaka te okomona bango kotika kosala makambo oyo bazalaki kosala liboso, mpe kobanda kosala makambo oyo bazalaki kosala te na ebandeli. Bazali kobongola lolenge na bango ya kolata, bizaleli na bango mpe etamboli na bango. Bazali kokóma na bolembu. Yango nde "Efese" elingi koloba: bolembu- koyengayenga.

Molulu wana ya kozonga na bomoi mpe kokufa esilaka soki moke te. Bosengeli bobele kokanisa likambo ya nsuka oyo Nzambe asalaki na elimo ntango mibali mpe basi bazalaki kolata lokola baklisto, bazalaki kokende na ndakonzambe, kobondela butu mobimba, kokende na matúmu ya balabala mpe bazalaki koyoka nsoni te mpo na bimoniseli ya Molimo. Batikaki bandakonzambe na bango ya kala oyo ekufá mpe bazalaki kosambela na bandako to na bandako ya kala ya kobomba biloko. Bazalaki na makambo ya solosolo. Kasi eumelaki mingi te kino babandaki kozwa mbongo ekoki mpo na kotonga bandakonzambe ya sika ya malamumu. Batiaki lisanga ya bayembi na esika ya koyembela Nzambe bango moko. Bapesaki bayembi bilamba mpo na koyemba. Babongisaki etuluku moko mpe batiaki moto mpo na kotambwisa yango. Eumelaki te, babandaki kotánga mikanda oyo ebongi te mpo na kotánga. Batombolaki bipekiselu bongo bantaba bakotaki mpe bazwaki bokonzi. Koganga na esengo esilaki. Bonsomi ya Molimo esilaki. Oh, batikalaki kaka na lolenge ya libanda; kasi móto esilaki kokufa mpe molili ya mputulu ezalaki nyonso oyo etikalaki.

Mwa moke liboso, nalobaki ete Yoane asosolaki soki kolinga Nzambe ezalaki nini. Soki lingomba ebandaki kobungisa bolingo wana ya liboso ya Nzambe, ntoma monene wana ya bolingo alingaki na ntembe te komona yango. Na 1 Yoane 5:3, alobi :

"Mpo oyo ezali bolingo ya Nzambe, ete totósa mibeko na Ye (Liloba na Ye)."

Mwa bopengwi moke na Liloba wana ezalaki litambe moko mosika na Klisto. Bato balobaka ete balingaka Nzambe, bakendaka na losambo, kutu bagangaka mpe basepelaka, bayembaka mpe bazalaka na ntango ya esengo mingi. Kasi ntango nyonso wana esili, bótála mpo na komona soki bazali na kati ya LILOBA wana, kotamboláká na kati na yango, kobikáká na kati na yango. Soki bazali kosala makambo nyonso wana mpe na nsima bazali kotambola kati na Liloba yango te, bakoki koloba ete balingaka Nzambe kasi bomoi na bango ezali koloba likambo mosusu. Nazali komituna soki Yoane amonaki makambo ya ndenge wana mingi te liboso na ye kokufa; bato kolobáká ete balingi Nzambe kasi bazali kotosa Liloba na Ye te. Oh, Lingomba ya Efese, eloko moko ezali kokómela yo. Moto moko azali koluka kobakisa to kolongola na Liloba yango. Kasi bazali kosala yango na ndenge ya mayele mabe, na lolenge ete bokoki komona yango te. Bazali te kosala likambo moko ya monene oyo bokoki komóna polele. Ezali ya kobombama, mpe bazali kokótisa yango na nzela ya mayele mpe ya bososoli ya bato mpe yango ekozwa bokonzi longola se soki boboyi yango. Zongá na Pantekote liboso ete ntango eleka!

Kasi bo momeseno bato bayokaka likebisi ya Nzambe te. Móto wana ya kolamuka oyo etongami likolo ya Liloba ya bule ezali ya kokamwa mpenza, mpe komonisama ya Molimo epambolami mingi na lolenge ete mwa bobangi moke ezali kokóta mpe mongongo moko ya nse na kati ya motema ezali koloba : "Ndenge nini tokoki kobatela bosolo oyo tozali na yango? Tokoki kosala nini mpo na komona kolamuka oyo ekoba? " Wana nde ntango "molimo ya motemeli ya Klisto" ezali kokóta mpe ezali koloba na mongongo ya nse, "Tala, bozali na bosóló sikawa, botala ete ebunga te. Bobongisa mpe botya bindimeli ya makambo oyo bondimaka. Botya yango nyonso kati na buku moko ya lingomba." Na bongo bazali kosala yango. Bazali kosala ebongiseli. Bazali kobakisa na Liloba. Mpe bazali kokufa kaka lokola Eva akufaki mpo na kozwa liloba Moko ya mabe. Ezali Liloba ya Nzambe nde epesaka bomoi. Mpe ezali te oyo biso tolobaka na ntina na Liloba nde ezali na motuya, kasi ezali oyo Nzambe alobaki.

LIKEBISI YA NZAMBE

Emoniseli 2: 5,

"Yango wana, kanisá epai wapi okwei, mpe bongolá motema, mpe salá misala ya liboso; soki te, nakoya epai na yo nokinoki mpe nakolongola etelemiselo na yo ya miinda na esika na yango, soki obongoli motema te."

Nzambe ayebisi bango BAKANISA. Emonani ete likambo moko elongwaki na makanisi na bango. Babosanaki eloko moko. Ayebisaki bango bazonga na makanisi na bango na esika babandaki. Ebandeli ya eleko ya liboso ezalaki Pantekote. Bakweyaki longwa na yango. Babosanaki nkembo mpe bikamwa na yango. Ezalaki ntango ya kozonga na makanisi mpe na nsima na bomoi ya solo. Kozonga na ntango

bakokaki koloba, "Mpo na ngai kozala na bomoi ezali Klisto." Kozongela bopéto lokola ntango batalaki likambo ya Anania ná Safira. Kozonga na Ekuke oyo ebengami Kitoko. Oyo nde nsoni kokende mosika na Nzambe mpe kondima misala oyo ezali koyeisa Nkombo na Ye mbindo! Tiká ete baoyo bazali kotánga Nkombo na Ye bálongwa na masumu mpe bábatela bambeki na bango péto mpo na Nzambe. Talá ndenge ozalaki kala na motema, na makanisi mpe na bomoi na yo. Na nsima zongela yango.

Bongo nzela ya kozonga ezali nini? Nzela yango ezali nzela ya kobongola motema. Soki mosumuki asengeli koya epai na Nzambe na nzela ya kobongola motema, wana moklisto oyo azali móto te mpe malili te to oyo azongá nsima, akosengela kobongola motema mingi koleka. Bóngola motema! Bótá mbuma oyo ebongi na kobongola motema. Talisa yango na bomoi na yo. Nzambe alobaki ete: "Soki obongoli motema te, nakolongola etelemiselo ya mwinda na yo." Na ntembe te. Lingomba oyo ezali na lolenge wana ekoki kopesa pole na mokili te. Pole na yango ekómi molili. Na bongo Nzambe akolongola motindami na yango ya sembo mpe babateli ya mpate na yango ya sembo mpe Akotika bango na maboko na bango moko, mpe bakokoba kolobela na ntina na boklisto kasi bakozanga yango.

Bóbongola motema na lombango! Bókakatana te! Emonani ete Efese akakatanaki mpenza, mpamba te bomoi na ye eumelaki mingi te. Nkembo ya Nzambe ekitanaki nokinoki mpenza. Eumelaki te, engumba yango ebebaki. Tempelo na yango ya nkembo ekómaki eloko moko oyo ezangi lolenge. Mabele yango ekómaki potopoto esika bandeke ya mai bafandaka; bato bazalaki lisusu te longola kaka bazangi kondima moke na mboka moko ya bosoto. Ata Moklisto MOKO te atikalakikuna. Mwinda elongolamaki na esika na yango.

Sikawa elingi koloba te ete akokaki kobongola motema te. Elingi koloba te ete tokoki kobongola motema te. Tokoki. Kasi esengeli kosala yango nokinoki. Esengeli kozala kolela ya motema ya solosolo epai na Nzambe kati na mawa, bongo nde na nsima Nzambe akozongisa. Nkembo ekoya lisusu.

MOMBOTO YA NICOLAISME

Emoniseli 2: 6,

"Kasi likambo oyo ozali na yango ezali ete oyinaka misala ya Banikolaiti, oyo ngai mpe nayinaka."

Nzokande, makanisi mazali mibale likolo na oyo Banikolaiti bazalaki. Bamosusu balobaka ete bazalaki etuluku moko ya bapengwi oyo mobandisi na bango ezalaki Nikola ya Antiokia, mopaya oyo akómaki moko ya basungi nsambo na Yelusaleme. Bazalaki kosala bilambo ya bapakanano mpe bazalaki na etamboli ya mbindo. Bazalaki koteya ete mpo na kozala na bokonzi likolo na bamposa ya nzoto, moto asengeli liboso kobika yango na lolenge na yango nyonso. Na ntembe te, bapesaki nzela na makambo ya ndenge wana na lolenge ete kobeba na bango ezalaki mobimba. Yango wana, bakómaki kobenga bango na bankombo mibale oyo ezali kotalisa kolekisa ndelo ya motindo wana na Kondimana ya Kala : Balama mpe Yezabele. Lokola Balama abebisaki bato mpe na ndenge yango alongaki bango, balobaka ete Nikola mpe asalaki bongo. Balobaka ete babimisaki etuluku yango na makasi na Efese na bongo bazwaki esika ya kofanda na Pelegamo.

Kasi likambo na endimeli yango ezali ete ezali solo te. Ezali ata na lisolo ya kala moko te oyo etalisi yango. Mpo na koloba malamu, ezali na yango bonkoko. Kondima likanisi ya motindo wana ekosala ete eleko ya lingomba ya Efese ézala bobele lisolo ya kala oyo ezali na boyokani ata moke te na lelo. Wana ezali solo te, mpamba te eloko nyonso oyo ebandaki na lingomba ya ebandeli esengeli kokoba na eleko nyonso kino ekopambolama mpe ekotombolama na Nzambe to ekobebisama lokola eloko ya mbindo kati na libeke na móto. Mpo na komonisa ete bonkoko yango ezali kotelemela Makomi, tóbosana te ete na Emoniseli 2:2, Lingomba ya Efese ekokaki TE KOYIKELA bato mabe mpiko. Na yango, basengelaki kobengana bango, soki te, elingaki kozala na ntina te koloba ete bakokaki te koyikela bango mpiko. Soki babenganaka bango te, wana bazalaki koyikela mango mpiko. Sikawa na molongo ya motoba, elobami ete bayinaki misala na bango. Na yango, etuluku wana ya ba Nicolaïti etikali eteni moko ya eleko ya liboso, bazalaki kosala misala na bango. Misala yango miyinamaki, kasi bato yango balongolamaki makasi te. Na yango, tozali komona mboto na Efese oyo ekokoba mpe ekokóma liteya ya moboko oyo ekokende mbala moko na kati na libeke ya móto, eiska ekosuka.

Banikolaiti yango bazali nini? Liloba yango euti na maloba mibale ya Greke. Nikao oyo elingi koloba kolonga, mpe Laos oyo elingi koloba bandimi ya lingomba. Emonani polele ete moto moko azalaki kosala likambo moko na lingomba wana ya ebandeli, oyo ezalaki kokonza bandimi. Soki bandimi bazalaki kokonzama, na ntembe te esengelaki kozala "bokonzi" moko nde ezalaki kosala yango.

Eloko nini Nzambe azalaki koyina oyo ezalaki kosalema na lingomba wana? Oyo ezalaki kosalema na tango wana, mpe ezali kosalema lisusu lelo, ezali mpenza oyo liloba Nikolaiti elingi koloba. Bato bazalaki kokonzama na lolenge oyo ekesanaki mpenza na Liloba ya Nzambe.

Sikawa mpo na koyeba ndimbola ya solosolo ya makambo oyo tolingi kolobela, nasengeli kokebisa

bino ete bóbosana te ete makambo ya kosambela (makambo ya molimo soki bolingi), ezali na biteni mibale oyo esanganaki, kasi ezali mpenza na bokeseni lokola moindo mpe mpembe. Makambo ya kosambela ná mokili ya molimo esalemi na banzete wana mibale oyo misisa na yango ebandaki na Edene. Ezala Nzete Ya Bomoi mpe Nzete ya Boyebi Malamu mpe Mabe etelemaki na katikati ya elanga mpe na ntembe te bitape na yango mpenza esanganaki. Na yango, tozali komona likambo moko wana ya kokamwa na Lingomba ya Efese. Lingomba esangisi makambo malamumu mpe mabe. Miwiti mibale nde esali lingomba. Bazali lokola masangu ná matiti mabe, bazali kokola moko pembeni na mosusu. Kasi moko ezali ya SOLO. Oyo mosusu ezali LOKUTA. Sikawa Nzambe akoloba NA moko na moko mpe Akolobela NA NTINA na moko na moko. Akobenga bango lingomba. Mpe kaka baponami nde bakoyeba mpenza oyo ezali Molimo ya solo. Bobele baponami nde bakopengwisama te. Matai 24: 24,

"Mpo Ba-Klisto ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakobima mpe bakomonisa bilembo minene mpe makamwisi mpo na kopengwisa baponami mpenza, soki ekokaki kosalema."

Boye, kuna na ebandeli mpenza ya lingomba (eleko mokuse mpenza nsima na Pantekote) mowiti ya lokuta ekomaki na komisangisa na Mowiti ya Solo, na yango tomoni misala oyo ya Banikolaiti. Mpe molimo wana ekokoba kobundisa Mowiti ya Solo kino ekobomama na Nzambe. Sikawa bososoli yango?

Malamu. Sikawa ezalela ya molimo ya lingomba wana ezalaki ndenge nini? Atikaki bolingo na ye ya liboso. Emonisami epai na biso ete na kotikáká bolingo na yango ya liboso ya Liloba na Nzambe, yango ekweyaki uta na esika ezalaki na ebandeli, elingi koloba na Pantekote. Na elobeli ya polele, yango elingi koloba ete lingomba yango ezalaki na likama ya kolongolama na bokambami ya Molimo Mosantu, na nse ya bokonzi ya Molimo. Yango mpenza nde esalemaki nsima na Mose kobimisa Yisalele libanda na Ezipito. Loléngé ya Nzambe ezalaki ya kokamba bango na lipatá ya móto, liloba ya lisakoli, makamwisi mpe bilembo, mpe bikamwa ya Nzambe. Yango esengelaki kokokisama na bato oyo Nzambe aponi, mpe oyo Nzambe atye, mpe oyo Nzambe abongisi, mpe oyo Nzambe atindi, elongo na molako mobimba oyo eyangelami na mosala ya Molimo Mosantu. Batombokaki mpe balingaki mibeko mpe bindimeli oyo basengelaki kolanda. Na nsima, balingaki mokonzi. Balingaki kozala mpenza lokola bato ya mokili, na bongo bakotaki kati na lipéngwi mobimba mpe kati na kobosana. Ezali mpenza ndenge wana nde eleko ya lingomba ya liboso ebandaki, mpe ekokóma mabe koleka, kino Molimo santu ekobwakama mobimba mpe Nzambe akosengela koboma bato.

Talá ndenge ebandaki na lingomba ya ebandeli. Obéngámá, Na nsima ekómaki malakisi ya moboko. Ekómaki momeseno. Ekómaki nzela oyo esengelaki koleka na yango. Nsukansuka, yango ezwaki bokonzi mpe Nzambe abwakamaki pembeni. Oh, ebandaki moke mpenza, na kimia mpenza, na ndenge oyo ezali na likama te. Ezalaki komonana malamumu mpenza. Emonanaki lokola ezali makanisi malamumu mpenza. Na nsima, ezwaki esika, mpe lokola nguma, efinaki mpema mpenza libanda mpe ebomaki makambo ya molimo nyonso oyo ezalaki kati na lingomba. Oh, boni mowiti wana ya lokuta ezali na mayele mabe. Ezali lokola mwanje ya pole kino ekokanga yo. Sikawa nalingi koloba ete nandimaka na kokambama. Kasi nandimaka te kati na bokambami ya bato. Nandimaka na bokambami ya Molimo Mosantu oyo eyaka na nzela ya Liloba. Nandimi lisusu ete Nzambe atie bato kati na lingomba, bato oyo bazali na makabo ya Molimo; mpe bango bakobatela lingomba na molongó. Nandimi yango. Nandimi mpe ete lingomba ezali kotambwisama na bato oyo Nzambe atindi mpo na kozwa mokumba. Kasi koyangela yango euti NA LILOBA, na bongo ezali mpenza bato te nde bazali koyangela, kasi MOLIMO NA NZAMBE, mpo ete Liloba mpe Molimo bazali MOKO. Baebele 13: 7,

"Bókanisaka bakambi na bino, baoyo bateyaki bino Liloba na Nzambe; botala nsuka ya bomoi na bango mpe bomekola kondima na bango."

Kasi bótála likambo oyo ezalaki kosalema kuna. Mowiti wana ya lokuta ezalaki kozwa esika mpe ezalaki koteya ete boyangeli ya moto ezalaki malamumu. Ezalaki koteya ete lingomba esengelaki kotambwisama. Eteyaki bokonzi likolo ya bato, kasi na esika ya kosala yango na lolenge ya Nzambe, bazwaki bobele bokonzi mpe bapesaki nguya nyonso ya makambo ya molimo na maboko na bango moko mpe babimisaki bonganzambe moko ya bule oyo etelemaki na katikati ya Nzambe ná bato. Bazongaki mbala moko na mwángo ya kala ya Alona. Bakomaki batemeli ya Klisto mpamba te babwakaki mosala na Ye ya moyokanisi mpe batiaki na makasi oyo ya bango moko. Nzambe ayinaki yango. Baefese bayinaki yango mpe mondimi nyonso ya solo, akoyina yango mpe. Tosengelaki kozala bakufi miso mpenza mpo na kozanga komóna likambo moko wana kosalema kati na bileko, mpe sikawa ezali oyo eleki mabe koleka nyonso. Ezalaki nde ebongiseli. Yango ekabolaki bato. Bato ya Nzambe basengeli kozala moko. Na Molimo MOKO, bango NYONSO babatisamaki kati na nzoto moko mpe MOTO NYONSO asengeli kopusama na Molimo Mosantu mpe MOTO NYONSO asengeli kosangana na masanzoli epai na Nzambe. Kasi bato balingaki kozala na esika ya liboso, yango wana bazwaki bokonzi, mpe baepiskópo bakómaki baepiskópo-bakonzi, mpe ná bankombo ya lokumu, baboyaki Liloba na Nzambe mpe bateyaki malakisi na bango moko. Basalaki ete bato bátosa bango, kino ntango eyaki oyo lolenge na bango ya kosambela ekokanaki lisusu ata moke te na oyo ya mikolo ya liboso nsima na Pantekote. Misala yango ezalaki ebandeli ya kokitana ya bantoma. Longwa na kokitana ya bantoma, esengelaki bobele litambe moko ya mpasi te mpo na koloba ete "kozala mondimi ya lingomba" ezali nzela ya lobiko na ngolu. Liloba ekitisamaki na endimeli

moko boye. Na nzela ya molimo ye, motemeli na Klisto abandaki kokonza lingomba.

Botala yango lelo oyo. Soki otáangi Misala 2:4 ndenge basusu basalaka yango, okoki kotánga yango boye, "Nzokande ntango mokolo mpenza ya Pantekote ekómaki, nganga-nzambe moko ayaki na mwa lipa mpe alobaki, 'Sembola lolemo na yo,' mpe atyaki lipa likoló na yango, mpe ye moko amelaki mwa vinyo mpe alobaki, 'Sikoyo osili kozwa Molimo Mosantu.'" Likambo ya kokamwa! Wana mpenza nde esika makambo ya Banikolaiti ekomi. Balobaka: "Oyo Liloba na Nzambe elobi ezali na ntina moko te. Bokoki kososola yango te. Tosengeli kolimbolela bino yango. Lisusu, Biblia esili naino te. Esengeli kobongwana elongo na ntango mpe tokoyebisa bino soki mbongwana yango ezali nini. " Boni yango ekeseni mpenza na Liloba ya Nzambe oyo elobi na makasi ete, "Tika Nzambe azala solo, kasi moto nyonso azala moto ya lokuta," bisika nyonso kowelana ezali na bosolo. Lola ná mabelé ekoleka, kasi LILOBA ATA MOKO TE Ya Nzambe ekokweya. Na bongo bato bazali kotambwisama na bato oyo bakanisaka ete bazali oyo bazali te. Balobaka ete bazali bakitani ya Klisto, kasi bazali mpenza batemeli ya Klisto.

Lisolo mosusu ya mawa yango oyo. Ezali lisolo libatizi ya mai. Na mikolo ya Yesu mpe nsima ya Pantekote bazalaki kozindisama na mai. Moto moko te akoki koangana yango. Bato oyo batángá mingi balobaka ete bazalaki bobele kosopela bango mai mpamba te ezalaki mpasi te mpo na kozwa mabulu ya mai na bisika mingi. Mpe ntango basopi mai likolo na bango, bazalaki kosala yango na nkombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu, lokola nde bibiangelo wana ezalaki bankombo ya solo, mpe lokola nde Banzambe bazalaki misato na esika ya bobele moko. Kasi tikala na kati ya ebongiseli yango mpe meká koteya bosolo ya kozindisama na mai na Nkombo na Nkolo Yesu Klisto; bakobengana yo. Okoki te kokambama na Nzambe bongo otikala kati na yango. Ekoki kosalema te.

Sikawa Polo azalaki mosakoli, ateyamaki na Molimo Mosantu. Soki Polo abatisaki na Nkombo na Nkolo Yesu Klisto, mpe alobaki ete moto nyonso oyo asalaki makambo oyo ekeseni na mateya na ye alakelamaki mabe, boye ezali ntango ya kolamuka mpe ya komona ete lingomba ezali lisusu kotambwisama na Molimo Mosantu te kasi ezali kotambwisama na Banikolaiti. Misala 20: 27-30,

"Mpo nakimi te mpo na koyebisa bino toli nyonso ya Nzambe.

Bókéba mpo na bino moko mpe mpo na etonga mobimba, oyo Molimo Mosantu atie bino lokola bakengeli, mpo na koleisa Lingomba ya Nzambe, oyo asombaki na makila na Ye moko.

Mpamba te nayebi ete, na nsima na ngai kokende, bambwa ya zamba bakokota kati na bino, bakoyokela etonga mawa te.

Lisusu, kati na bino moko bato mosusu bakobima, bakoteya mateya ya lokuta mpo na kobenda bayekoli nsima na bango."

Polo amonaki yango koya. Kasi akebisaki bango na ntina na bonganganzambe oyo ya mayele mabe oyo ekoya mpe ekozwa bokonzi na malakisi na yango ya lokuta. Ayebaki ete bakokotisa lolenge moko ya kosambela oyo ekolongola bato na mosala nyonso ya Molimo Mosantu. Mpe ata lelo, kati na baoyo bazali koloba ete bazali na bonsomi mpe batondi na Molimo, bandimi bazali na bonsomi mingi te, mpe eloko ya malamumu tokoki komona ezali mwa bateyi oyo bazali na mateya oyo epemami, na ntango etonga efandi bobele wana mpe ezali komeka kososola yango. Yango ekeseni mpenza na maloba ya Paulo oyo alobaki ete ntango bato nyonso bayanganaki, bango nyonso bazalaki kotambwisama na Molimo, mpe bango nyonso bazalaki kosangana na losambo kati na Molimo.

Mpe lingomba oyo ebongisami eyekolá ata liteya moko te na Makomi, to na mambi ma kala. Mbala nyonso oyo Nzambe apesaka botali ya Molimo Mosantu mpe bato balongwaka na boombo, nsima ya mwa ntango, bamikangaka lisusu mbala moko na eloko mpenza oyo babimaki na yango. Ntango Luther abimaki na Bokatoliko, bato batikalaki na bonsomi mpo na mwa ntango. Kasi ntango akufaki, bato babongisaki kaka makambo oyo bakanisaki ete ye azalaki kondima mpe bakotisaki bindimeli mpe makanisi na bango moko, bongo baboyaki moto nyonso oyo alobaki makambo oyo ekeseneki na oyo bango bazalaki koloba. Bazongaki mbala moko na Bokatoliko na lolenge oyo ekeseni mwa moke. Mpe lelo oyo, Ba-Protesta mingi bazali pene ya kozonga mobimba kati na yango.

Oh, iyo! Na Emoniseli 12, mwasi na pite wana azalaki na bana ya basi mingi. Bana basi yango bazali mpenza lokola mama. Bazali kotya Liloba pembeni, kowangana mosala ya Molimo na Nzambe, kokonza bandimi mpe kopekisa bandimi kosambela Nzambe longola bobele soki bayei na nzela na bango to na nzela ya makanisi na bango, oyo ezali eloko mosusu te kasi mwango ya kozonga kondima uta na Satana.

Tozali wapi, oh, tozali wapi na molimo? Tozali kati na lisobe ya molili. Boni toyengiyengi mosika na lingomba ya ebandeli! Pantekote ezali komonana esika moko te mpe Liloba ekoki kozwama te. Kolandana ya bantoma, oyo etondi lelo, ezali kati na Liloba te. Ezali eloko oyo bato basali. Ezali kolongola na lolenge ebongi te bosolo oyo ete NZAMBE, kasi MOTO TE, nde Atye bakambi na Ye kati na lingomba. Petelo akendaki ata na Rome te. Kasi bazali kokosa mpe koloba ete akendeki kuna. Mambi maleká etalisi polele ete akendá kuna te. Ezali na bato oyo bayékolaka mambi ma kala, kasi batombolaka mapeka na bango

mpe bazongelaka kondima lokuta. Epai wapi okoki kokuta "Mokitani ya Klisto" kati na Liloba? Moto moko te akoki kozwa esika na Ye, nzokande yango esalemi mpe bato bazali kondima yango. Epai wapi okoki komona Nzambe kondima "Emoniseli oyo ebakisami", mpe koleka emoniseli oyo ekeseni na oyo esi epésami? Ata bongo bazali kondima yango mpe kotelema ngwi likolo na yango. Epai wapi bozali kozwa "epongelo"? Esika nini bozali kozwa "mísa"? Epai wapi bomoni "kofuta mosolo mpo na kobima na lifelo"? Ezali kati na Liloba te, kasi bato bazali kotia yango kati na buku na bango moko, mpe na nzela na yango bazwaki bokonzi likoló na bato, koyangelaká bango na kobanga. Epai wapi bomoni ete "moto azali na nguya ya kolimbisa biso lokola nde azali Nzambe"? Liloba oyo : "bambwa mabe ya zamba", ezali makasi mingi te mpo na kotalisa oyo bango bazali. Bonikolaiti. Ebongiseli. Moto kokonza moto.

Bozonga epai na Nzambe.! Bobongola mitema liboso ntango esila koleka. Bótala loboko kokoma na etutú. Ezali kokoma kosambisama. Lokola bambéki ya bule ebebisamaki mpe yango ememaki nkanda na Nzambe, sikawa Liloba ya bule ebebisami mpe Molimo ayoki mawa, mpe kosambisama ezali awa, kutu na ekuke. Bóbongola mitema! Bóbongola mitema! Bózonga na Pantekote. Bózonga na bokambami ya Molimo Mosantu. Bózonga na Liloba na Nzambe, mpo na nini bokolinga kokufa?

MONGONGO YA MOLIMO

Emoniseli 2: 7,

"Ye oyo azali na matoyi, áyoka makambo oyo Molimo azali koloba na mangomba: Moto oyo akolonga, nakopesa ye nzela ya kolia mbuma ya Nzete Ya Bomoi, oyo ezali kati na paladiso ya Nzambe."

"Ye oyo azali na matoyi, áyoka makambo oyo Molimo azali koloba na mangomba." Ekoki kozala ete bamilio ya bato bakoyoka maloba yango to bakotángá yango. Kasi bato boni bakotya likebi na yango? Wana toyebi te. Kasi ye oyo akoyoka na bokebi mpe akolingia koyeba maloba ya bosolo, akongengisama na Molimo ya Nzambe. Soki matoyi na yo efungwami na Liloba, Molimo ya Nzambe ekokómisa Liloba ya Nzambe solo mpo na yo. Sikawa, wana ezali mosala ya Molimo. Nakoki koteya bino bosolo, kasi soki yo ofungoli matoyi na yo te mpo na koyoka yango mpe motema na yo mpo na Koyamba yango, okozwa emoniseli te.

Sikawa botala, elobami ete Molimo azali koloba na mangomba. Ezali na boike, na bomoko te. Molimo atindaki te Yoane akoma likambo oyo mpo na lingomba moko ya Efese, to mpe mpo na eleko ya liboso kaka. Ezali mpo na bileko nyonso ya lingomba. Kasi oyo ezali lingomba ya ebandeli. Na yango, ezali lokola mokanda ya Genese. Likambo oyo ebandaki na Genese ezali solo kati na Liloba mobimba mpe na nsuka esuki na Emoniseli. Na yango, lingomba oyo ebandi na Misala ezali ndakisa ya Nzambe mpo na bileko nyonso kino ekosuka na eleko ya Laodikia. Botala yango malamú. Tiká ete eleko moko etya likebi, mpamba te makambo oyo ezali kosalema awa ezali bobele ebandeli. Nzete moke wana oyo balonaki ekokola. Ekokóla kati na bileko. Na bongo, oyo ezali nsango mpo na Moklisto nyonso ya bileko nyonso, kino Yesu akoya. Iyo, ezali bongo, mpamba te ezali Molimo nde azali koloba. Amen.

MBANO OYO ELAKAMI

Emoniseli 2: 7,

"... Moto oyo akolonga nakopesa ye nzela ya kolia mbuma ya Nzete na Bomoi, oyo ezali kati na Paladiso ya Nzambe".

Oyo nde mbano ya mikolo mizali koya mpo na balongi nyonso ya bileko nyonso. Ntango libiangi ya nsuka mpo na etumba ekobetama, ntango bibundeli na biso ekokitisama, wana tokopema na paladiso ya Nzambe mpe eteni na biso ekozala Nzete ya Bomoi, mpo na libela.

"Nzete Ya Bomoi." Yango ezali elilingi kitoko te? Elobelami mbala misato na Buku ya Genese mpe mbala misato na Buku ya Emoniseli. Na bisika nyonso motoba, nzete yango ezali kaka moko mpe ezali kotalisa bobele eloko moko.

Kasi Nzete Ya Bomoi ezali nini? Ee, ya liboso, tosengeli koyeba soki nzete ezali kotalisa nini. Na Mituya 24:6, lokola Balama alimbolaki Yisalaele, alobaki ete bazalaki "banzete ya aloe oyo Nkolo aloni." Na Biblia mobimba, banzete etalisaka bato, lokola na Banzembo 1. Na yango, Nzete Ya Bomoi esengeli kozala Moto ya Bomoi, mpe ezali Yesu.

Sikawa kati na Elanga ya Edene, ezalaki na banzete mibale na katikati na yango. Moko ezalaki Nzete Ya Bomoi, mosusu ezalaki Nzete ya Boyebi Malamú na Mabe. Moto asengelaki kobika na Nzete ya Bomoi; kasi asengelaki te kosimba nzete mosusu, soki te alingaki kokufa. Kasi moto aliaki nzete mosusu wana, mpe ntango aliaki yango, liwa ekotaki kati na ye na nzela ya lisumu na ye, mpe akabwanaki na Nzambe.

Sikawa, Nzete wana kuna na Edene, Nzete oyo ezalaki liziba ya bomoi, ezalaki Yesu. Kati na Yoane, mikapo ya motoba kino na ya mwambe, Yesu amimonisi lokola liziba ya bomoi ya seko. Amibengaki Limpa

oyo euti na likoló. Alobaki ete akomipesa Yemei mpe soki moto alei Ye, akokufa soko moke te. Alobaki ete Ye ayebaki Abalayama, mpe ete liboso Abalayama ázala, Ye AZALAKI. Asakolaki ete Yemei akopesa bango mai ya bomoi oyo soki moto ameli yango, akoyoka lisusu mposa ya mai te, kasi akobika mpo na seko. Amilakisaki lokola NAZALI MONENE. Azali Lipa ya Bomoi, Liziba ya Bomoi, Oyo ya Seko, NZETE YA BOMOI. Azalaki kuna na Edene na katikati ya elanga, ndenge kaka Akozala na katikati ya paladiso ya Nzambe.

Bato mosusu bakanisaka ete banzete mibale wana oyo ezalaki na elanga, ezalaki bobele banzete mibale lokola banzete mosusu oyo Nzambe atyaki na elanga. Kasi bato oyo bazali koyekola Biblia na bokebi bayebi ete ezali bongo te. Ntango Yoane Mobatisi agangaki ete epasola etyamaki na misisa ya banzete nyonso, azalaki kaka koloba na ntina na banzete mpamba te, kasi na ntina na mitinda ya molimo Sikawa, na Yoane 5: 11 elobami,

"Mpe LITATOLI yango ezali oyo ete Nzambe apesi biso bomoi ya seko, mpe bomoi yango ezali kati na Mwana na Ye."

Yesu alobaki na Yoane 5: 40,

"Mpe bolingi te koya epai na ngai mpo na kozwa bomoi!"

Na yango mokanda, Liloba ya Nzambe, ezali koloba polele ete BOMOI, BOMOI YA SEKO, ezali kati na Mwana. Ezali na esika mosusu te. 1 Yoane 5: 12,

"Ye oyo azali na Mwana azali. na BOMOI; mpe ye oyo azali na Mwana na Nzambe te, azali na Bomoi TE."

Sikawa lokola mokanda ekoki kobongwana te, okoki kolongola to kobakisa na yango te, boye mokanda elobi ete BOMOI EZALI KATI NA MWANA... Lokola ezali bongo, NZETE NA ELANGA ESENGELI KOZALA YESU.

Malamu. Soki Nzete Na Bomoi ezali moto, na bongo Nzete ya Boyebi Malamu ná Mabe ezali mpe moto. Ekoki kozala ndenge mosusu te. Boye Moyengebene ná Moto Mobe batelemaki pembenipembeni kuna na katikati ya Elanga ya Edene. Ezekiele 28:13a

"Yo (Satana) ozalaki na Edene, elanga na Nzambe."

Awa nde esika tozwi emoniseli ya solo ya 'momboto ya Nyoka.' Talá likambo oyo esalemaki mpenza na Elanga ya Edene. Liloba elobi ete Eva alengolamaki na nyoka. Azimbisamaki mpenza na nyoka. Elobami na Genese 3: 1,

"Nzokande, nyoka ezalaki na mayele mabe koleka nyama nyonso ya zamba oyo Nkolo Nzambe akelaki."

Nyama oyo azalaki mpenza lokola moto (kasi atako bongo azalaki mpenza nyama) na lolenge ete akokaki kokanisa mpe koloba. Azalaki ekelamu oyo akokaki kotelema mpe azalaki mwa moke katikati ya mokombósó ná moto, kasi lokola mobali. Azalaki mpenza pene ya kokóma moto na lolenge ete momboto na ye ekokaki, mpe asanganaki na oyo ya mwasi mpe esalaki ete mwasi yango akumba zémi. Ntango likambo yango esalemaki, Nzambe alakelaki nyoka mabe. Abongolaki mikuwa nyonso ya nzoto ya nyoka, na boye asengelaki kolandana na mabele lokola banyoka oyo tozali komona lelo. Bato ya mayele bakoki kosala nyonso oyo balingi, kasi bakomona eteni oyo ezali kozanga te. Nzambe amonaki yango. Moto azali mayele mpe akoki komona boyokani kati na moto ná nyama mpe azali komeka kotalisa yango polele na liteya ya evolisyó. Evolisyo ezalaka te. Kasi ezali solo ete moto ná nyama basanganaki. Yango ezali moko ya mabombami ya Nzambe oyo etikalaki ya kobombama, kasi sikoyo emonisami. Likambo yango esalemaki kuna, na katikati ya Edene, ntango Eva apesaki mokongo na Bomoi mpo na kondima Liwa.

Botala makambo oyo Nzambe ayebisaki bango kati na elanga. Genese 3: 15,

"Nakotya bonguna kati na yo mpe mwasi, mpe kati na momboto na yo mpe momboto na ye. Ye akopanza motó na yo mpe yo okozokisa ye na litindi."

Soki tondimi Liloba oyo elobi ete mwasi azalaki mpenza na Mombóto, boye nyoka asengelaki kozala, ye mpe na momboto lokola. Soki Mombóto ya mwasi azalaki mwana mobali oyo abotamaki na mobali te, boye mombóto ya nyoka esengeli kozala na motindo moko, elingi koloba mobali mosusu asengeli kobotama na mobali te. Moyekoli moko te ya Biblia azangi koyeba ete Mombóto ya mwasi ezalaki Klisto Oyo ayaki na nzela ya Nzambe, kozanga kosangisa nzoto ya bato. Eyebani mpe malamau mpenza ete esakweli oyo elobaki ete motó ya nyoka ekopanzama ezalaki na bosolo esakweli oyo etalaki makambo Klisto alingaki kosala liboso ya Satana na ekulusu. Kuna na ekulusu, Klisto akopanza motó ya Satana, mpe Satana akozokisa litindi ya Nkolo.

Eteni oyo ya Makomi ezali emoniseli ya ndenge mpenza momboto ya nyoka elonamaki na mokili, lokola

mpe tozali na lisolo ya Luka 1:26-35, epai wapi elakisami mpenza na bosikisiki lisolo ya lolenge Momboto ya mwasi emonanaki na nzoto kozanga mobali.

"Mpe na sanza ya motoba, Nzambe atindaki mwanje Gabriele na engumba moko ya Galilai, nkombo na yango Nazarete,

Epai ya elenge mwasi moko oyo ayebaki mibali te, mpe azalaki mobandami ya mobali moko na nkombo ya Yosefu, ya libota ya David; mpe nkombo ya ngondo yango ezalaki Malia.

Bongo mwanje yango akotaki epai na ye mpe alobaki: - Mbote, yo oyo opambolami! Nkolo azali elongo na yo! Opambolami na kati ya basi nyonso!

Ntango amonaki ye, atungisamaki na maloba na ye, mpe akanisaki na nse ya motema soki mbote yango elingaki koloba nini.

Bongo mwanje alobaki na ye ete: "Bangá te, Malia, mpo ozwi ngolu epai ya Nzambe.

Mpe talá! okozwa zemi, okobota Mwana Mobali, mpe okopesa Ye nkombo YESU.

Akozala monene, mpe akobengama Mwana ya Oyo-Aleki-Likoló, mpe Nkolo Nzambe akopesa Ye kiti ya bokonzi ya tata na ye Dawidi.

Akoyangela ndako ya Yakobo libela; mpe bokonzi na Ye ekozala na nsuka te.

Boye Maria atunaki mwanje : Ekosalema ndenge nini, muamba te ngai nayebi mobali te?

Mpe mwanje ayanolaki mpe ayebisaki ye ete: Molimo Mosantu Akoya likolo na yo, mpe nguya ya Ye-Oyo-Aleki-Likoló ekozipa yo na elilingi na Ye. Yango wana Mosantu oyo akobotama akobengama Mwana ya Nzambe."

Lokola Momboto ya mwasi ezalaki mpenza Nzambe Ye moko kobotama kati na nzoto ya moto, ndenge moko mpe momboto ya nyoka ezali mpenza nzela oyo Satana amonaki ete akoki kofungola ekuke mpo na komikotisa kati na libota ya bato. Ekoki kosalema te mpo na Satana (mpamba te azali bobele ekelamu ya molimo oyo EKELAMAKI) ete amibota ye moko na lolenge oyo Nzambe amibotaki Yemei, yango wana lisolo ya Genese eyebisi biso ndenge nini abimisaki momboto na ye mpe amikotisaki na kati ya libota ya bato. Tóbosana mpe te ete Satana abengami nyoka.' Ezali momboto na ye to komikotisa na ye kati na libota ya bato nde tozali kolobela.

Liboso kutu Adama áyéba nzoto ya Eva, nyoka ayebaki ye liboso na ye. Mpe oyo abotamaki na yango ezalaki Kaina. Kaina azalaki ya (abotamaki na, autaki na) "Oyo ya mabe" Wana. 1 Yoane 3: 12. Molimo Mosantu kati na Yoane akokaki te kobenga Adama "Oyo ya mabe" na esika moko (mpo yango nde alingaki kozala soki azalaki tata ya Kaina) mpe na esika mosusu kobenga Adama "Mwana na Nzambe"; azalaki yango na nzela ya bozalisi. Luka 3: 38. Emonanaki ete na bizaleli na ye Kaina azalaki lokola tata na ye, momemi liwa, mobomi. Botomboki na ye liboso na Nzambe, ntango akutanaki na Mozwi-ya-Nguya-Nyonso na Genese 4:5,9,13,14, ezali komonisa polele ete bizaleli na ye ekeseni mpenza na oyo ya bato, emonani ete eleki kutu makambo nyonso oyo tozali na yango kati na Makomi na oyo etali bokutani ya Nzamb ná Satana.

Kasi Asepelaki te na Kaina mpe na likabo na ye. Bongo Kaina asilikaki mingi mpe elongi na ye ebebaki.

Mpe Nkolo alobaki na Kaina ete: "Abele ndeko na yo azali wapi?" Mpe alobaki ete: "Nayebi te; nazali nde mobateli ya ndeko na ngai?"

Bongo Kaina alobaki na Nkolo : Etumbu na ngai eleki mpasi mpo na komema!

Tala, obenganaki ngai lelo na mokili, mpe nakobombama liboso na yo; mpe nakokoma koyengayenga mpe kotelengana na mokili; mpe moto nyonso oyo akomona ngai akoboma ngai."

Botala lolenge ya sikisiki oyo mokanda ya Nzambe ezali kotalisa lisolo ya mbotama ya Kaina, Abele ná Sete. Genese 4: 1,

"Mpe Adama ayebaki Eva mwasi na ye; mpe ye azwaki zemi, mpe abotaki Kaina, mpe alobaki: "Nazwi moto na lisungi ya Nkolo." Mpe abotaki lisusu ndeko na ye Abele."

Genese 4:25,

"Mpe Adama ayebaki lisusu mwasi na ye; mpe abotaki mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Sete..."

Ezali na bana MISATO oyo babotami na boyebi ya nzoto MIBALE oyo Adama asalaki. Lokola Biblia ezali Liloba na Nzambe ya Solo mpe oyo ebongi be; likambo oyo ezali libunga te, kasi lisolo oyo ekomamaki mpo tómona polele. Lokola bana MISATO ya mibali babotamaki uta na makambo MIBALE oyo Adama asalaki, toyebi na kozanga ntembe ete MOKO kati na misato wana AZALAKI mwana ya Adama TE. Nzambe akomisi mpenza likambo yango na lolenge oyo mpo na kotalisa biso eloko moko. Likambo ya solo ezali ete Eva azalaki na kati ya libumu na ye na bana mibali mibale (mapasa) oyo bautaki na bokumbi zemi mibale ya kokesene. Azalaki na zemi ya mapasa, akumbaki zemi ya Kaina mwa moke liboso ya oyo ya Abele. Botala MAPASA yango lisusu. Ndakisa oyo ebongi be lokola ntango nyonso. Mpo na baoyo bakanisaka ete yango ekoki kosalema te, bóyeba ete mikanda ya minganga etondi na makambo oyo emonisi ete basi mingi babotaki mapasa oyo bautaki na makei makeseni mpe kokotisama ya mimboto ya mobali kati na makei esalemaki mbala moko te, mpe zemi yango ekotaki na mikolo mingi mikeseni; mpe KAKA BONGO TE, kasi mikanda misusu emonisi ete mapasa yango bazalaki na batata bakeseni. Na mikolo miuti koleka, na mokili mobimba bapesaki nsango ya mama moko ya ekólo Norvège oyo afundaki mobali na ye mpo ete ásungu ye moko mpe mapasa na ye, oyo moko azalaki mondèle mpe mosusu moindo. Mwasi yango andimaki ete azalaki na makango ya moto moindo. Bana yango mibale bazwamaki zemi na bokeseni ya poso misato. Na engumba Beaumont, na etúká ya Texas, na mobu 1963, mikanda ya Leta emonisi lisusu ete mwasi moko abotaki bana ebele, kasi zemi na bango ekumbamaki kati na mikolo mingi mikeseni, na boye etikalaki moke mwasi yango akufa elongo na mwana moko na ntango azalaki kobota bango.

Sikawa mpo na nini esengelaki kozala bongo? Mpo na nini momboto ya nyoka esengelaki koya na nzela oyo? Moto akelamaki mpo na Nzambe. Moto asengelaki kozala tempelo ya Nzambe. Esika ya bopemi ya Nzambe (Molimo Mosantu) ezalaki moto, tempelo. Misala 7: 46-51,

"Ye azuaki ngolu na miso na Nzambe mpe asengaki nzela ya kotongela Nzambe na Yakobo esika ya kofanda.

Nzokande, Salomo nde atongelaki Ye ndako.

Kasi Oyo-Aleki-Likolo afandaka na bandako etongámá na bato te, ndenge mosakoli alobaki,

Nkolo alobi: Likolo ezali ngwende na Ngai ya bokonzi, mpe mabelé ezali esika na Ngai ya kotia makolo. Ndako ya ndenge nini bokotongela Ngai? Esika nini ekozala epemelo na Ngai?

Loboko na Ngai nde esali makambo maye manso te?

Bino bato ya motó makasi mpe oyo bakatamaki ngenga te na motema mpe na matoi, bozali ntango nyonso kotémela Molimo Mosantu: lokola batata na bino basalaki, bino mpe bosalaka bongo."

Satana ayebaki likambo yango banda kala. Ye mpe alingi kofanda kati na moto, ndenge Nzambe asalaka. Kasi Nzambe abombi lotomo wana mpo na Ye moko. Satana akoki kosala yango te. Bobele Nzambe nde amonanaki kati na nzoto ya moto. Satana akokaki te mpe akoki te kosala yango. Azali na nguya ya kokela te. Nzela moko kaka mpo na Satana kokokisa oyo alingaki kosala ezalaki ya kokota kati na nyoka na Edene, kaka ndenge akotaki na nzela ya milimo mabe, kati na bangulu na Gadara. Nzambe akotaka kati na banyama te; kasi Satana akoki mpe akosala yango mpo na kokokisa mikano na ye. Akokaki te kobota mwana mbala moko na Eva lokola Nzambe asalaki na Maria, yango wana akotaki kati na nyoka bongo na nsima azimbisaki Eva. Azimbisaki ye, mpe na nzela na ye, Satana na lolenge ya moyibi, abotaki mwana. Kaina azalaki na bizaleli nyonso ya molimo ya Satana mpe bizaleli ya bonyama (ya makambo ya nzoto, ya mosuni) ya nyoka Ezali kokamwa te ete Molimo Mosantu alobaki ete Kaina awutaki na moto mabe. Awutaki mpenza na ye.

Sikawa nalingi kolobela mwa bilembeteli tozali na yango oyo ezali kotalisa ete ezali na boyokani ya sikisiki kati na moto mpe nyama. Ezali likambo ya nzoto. Boyebi ete okoki kozwa binama miikemike kati na mwana ya nyama oyo azali naino kosalema na libumu mpe kokotisa yango na nzoto ya moto? Na bongo binama ya mongongo ekokende mbala moko na mongongo ya moto, binama ya ngei ekokende mbala moko na ngei ya moto. Bozali kososola boni ezali likambo ya kokamwa? Mayele moko etambwisaka binama wana ya banyama na esika oyo elongobani mpenza. Mayele wana endimaka binama yango mpe etyaka yango na bosikisiki na esika oyo ebongi mpenza. Ezali na boyokani kati na nyama mpe moto. Bakoki te kosangana mpe kobota. Basila komeka kosala yango. Kasi kuna na Elanga ya Edene, bosangani wana esalemaki mpenza, mpe boyokani wana ya nzoto oyo ezali kino lelo ezali totalisa yango. Mpo ete kuna na Edene, nyoka azalaki ekelamu oyo azalaki kotelema semba. Azalaki pembeni na moto. Azalaki mpenza lokola moto. Satana azwaki litomba na lolenge nyoka azalaki, bongo asalelaki ye mpo na kozimbisa Eva. Na nsima, Nzambe abebisaki motindo wana ya nyoka. Nyama mosusu te akoki kosangana na moto. Kasi boyokani ezali wana.

Sikawa lokola tokomi na esika oyo, tika námeke kotya likebi na bino na likambo oyo mpo ete bókokoma komona ntina esengelaki na biso koyekola liteya likolo na "momboto ya nyoka" ndenge nasalaki. Tobandi

na likambo oyo ete ezalaki na banzete MIBALE na katikati ya elanga. Nzete na Bomoi ezalaki Yesu. Nzete mosusu ezali na kozanga ntembe Satana, na ntina eloko oyo ebimaki na mbuma ya nzete yango. Na bongo sikawa toyebi ete banzete wana mibale bazalaki na boyokani ná moto; soki te balingaki kotyama kuna ata moke te. Basengelaki kozala na eteni ya kosala na mwango mpe mokano ya bokonzi ya Nzambe kati na boyokani na bango na bato mpe na Yemei; soki bongo te, tokokaki te koloba ete Nzambe ayebi makambo nyonso. Makambo oyo nyonso ezali solo kino sikawa, ezali boye te? Nzokande, Liloba elobi polele mpenza ete uta LIBOSO ya kozalisama ya mokili, mokano ya Nzambe ezalaki ya kokabola Bomoi na Ye ya seko ná moto. Baefese 1: 4-11,

"Lokola Aponaki biso kati na Ye liboso na kozalisama ya mokili, ete tózala basantu mpe na kozanga mpamela liboso na Ye kati na bolingo:

Abongisáki biso liboso mpo na bokonzi ya bana na nzela na Yesu Klisto mpo na Ye moko, engebene bosepele malamuru ya bolingi na Ye,

Mpo na nkembo ya ngolu na Ye, oyo na yango asali ete tondimama kati na molingami.

Kati na Ye tozwi lisiko na nzela ya makila na Ye, bolimbisi ya masumu, engebene na bomengo ya ngolu na Ye;

Na yango Ye atondisi biso na bwanya nyonso mpe bososoli nyonso;

Amonisaki biso libombami ya bolingi na Ye, engebene na bosepele na Ye ya malamuru oyo akani kati na Ye moko.

Ete kati na eleko ya litondi ya ntango, Akoka kosangisa elongo biloko nyonso kati na Klisto, nyonso oyo ezali na likolo mpe oyo ezali na nse; ata kati na Ye:

Kati na Ye mpe tozwi libula, lokola toponamaki liboso engebene na mokano ya Ye oyo asalaka makambo nyonso nsima ya toli ya bolingi na Ye moko."

Emoniseli 13: 8,

"Mpe bavandi nyonso ya mokili bakogumbamela ye (Satana), baoyo nyonso bankombo na bango ekomama te kati na Buku ya Bomoi ya Mwana na Mpate, oyo abomami uta ebandeli ya mokili."

Kasi Bomoi wana ekokaki te, mpe ekokoka te, kokabolama na lolenge mosusu longola se na nzela ya Nzambe oyo amonisami na nzoto. Oyo ezalaki eteni ya mokano na Ye ya seko mpe ekanamaki liboso. Mwango yango esengelaki kozala mpo na kokumisa nkembo ya ngolu na Ye. Ezalaki mwango ya Lisiko. Ezalaki mwango ya Lobiko. Sikawa boyoka na bokebi. "Lokola Nzambe azali Mobikisi, ezalaki na ntina ete Abongisa liboso moto moko oyo asengelaki na lobiko, mpo na komipesa ntina mpe mokano ya kozala". Yango ezali mpenza solo, mpe Makomi mingi ezali komonisa yango, lokola na molongó ya Baloma 11:36, oyo ezali mpenza kotalisa yango polele.

"Mpamba te BILOKO NYONSO biuti na ye, na nzela na Ye mpe mpo na Ye. Tika ete NKEMBO ezonga epai na Ye libela na libela. Amen."

Moto akokaki te koya mbala moko mpe kolya Nzete wana ya Bomoi oyo ezalaki na katikati ya elanga. Bomoi ya Seko ya Nzete yango esengelaki liboso kokóma mosuni. Kasi liboso ete Nzambe akoka kotelemisa mpe kobikisa mosumuki, Asengelaki kozala na mosumuki ya kotelemisa mpe ya kobikisa. Moto esengelaki kokweya. Kokweya oyo esengelaki kouta na Satana, esengelaki kosalema na nzela ya nzoto. Satana asengelaki mpe koya na nzela na nzoto. Kasi Satana akokaki te koya na nzela ya nzoto ya moto mpo na kokweya ndenge Klisto alingaki koya na nzoto ya moto mpo na kozongisa bato oyo bakweaki. Kasi ezalaki na nyama moko, nyoka, azalaki mpenza lokola moto, na lolenge ete Satana akokaki kokóta na nyama yango mpe na nzela ya nyama wana akokaki kokóta na nzoto ya moto mpe kosala ete moto ákweya, mpe nzela wana amikotisa na kati ya libota ya bato, kutu ndenge Yesu alingaki koya mokolo moko mpe komikotisa na kati ya libota ya bato, na kati ya banzoto ya bato, na lolenge ete na lisekwa tokozala na banzoto lokola nzoto na Ye ya nkembo. Yango wana likambo oyo Nzambe asalaki awa na elanga, ezalaki mwango na Ye oyo ekanamaki liboso. Mpe ntango Satana akokisaki oyo esengelaki mpo na kokokisama ya mwango ya Nzambe, moto azalaki lisusu na nzela ya kokóma na Nzete Ya Bomoi na elanga te. Ata moke te. Ezalaki ntango te. Kasi nyama moko (nyama nde akotisaki kokweya; ezalaki bongo te? tika ete bomoi ya nyama esopama) azwamaki mpe makila na ye esopamaki mpe na nsima Nzambe azalaki lisusu na boyokani ná moto. Na nsima, mokolo moko esengelaki koya, oyo Nzambe alingaki komonisama na kati na nzoto, mpe na nzela ya komitkitisa na Ye, Akozongisa moto oyo akweyaki mpe akokómisa ye mosangani ya Bomoi wana ya Seko. Soki omoni likambo oyo, okoki kososola momboto ya nyoka mpe koyeba ete ezalaki mbuma te nde Eva alyaki. Te, ezalaki kobeba ya bomoto na nzela ya kosangisaká mimboto.

Nayebi ete na kopesáká eyano na motuna moko, motuna mosusu ekoki kobima, mpe bato batunaka ngai ete, 'Soki Eva akweyaki ndenge wana, Adama asalaki nini, mpamba te Nzambe apamelaki Adama?' Ezali pete. Liloba na Nzambe esila kokatama libela na lola. Yambo ete mwa mputulu ya minzoto ésálema, Liloba oyo (mobeko ya Nzambe) ezalaki, KAKA NDENGE EKOMI NA BIBLIA NA BISO. Sikawa Liloba ezali koteya biso ete soki mwasi atiki mobali na ye mpe akeyi na mobali mosusu, azali kosala ekobo mpe azali lisusu na libala te, mpe mobali asengeli te kozongisa ye. Liloba yango ezalaki solo na Edene ndenge ezalaki ya solo, ntango Mose akomaki yango kati na mobeko. Liloba ekoki kobongwana te. Adama azongisaki Eva. Ayebaki malamumu malamumu likambo azalaki kosala, kasi asalaki yango ata bongo. Eva azalaki eteni ya Adama, mpe Adama andimaki kozwa mokumba ya Eva likolo na ye moko. Alingaki kotika ye te. Na bongo, Eva akumbaki zemi na ye. Ayebaki ete ekozala bongo. Ayebaki malamumu nini ekokómela libota ya bato, mpe atekaki libota ya bato na lisumu mpo ete akoka kozwa Eva, mpamba te alingaki ye.

Na bongo, bana mibale wana babotamaki. Bana mibali oyo balingaki kokóma batata ya libota ya bato oyo ekómaki mbindo. Bongo ekomami nini na ntina na bango? Bótanga oyo ekomami. Yuda 14,

"Mpe Enoka, moto ya nsambo longwa na Adama, asakolaki ete..."

Genese 5 ezali mokapo ya molongó ya bankóko ya Enoka. Ezali kotalisa molongó ya bankóko yango boye :

Adama, 2 Seti, 3 Enosa, 4 Kena, 5 Mahalele, 6 Yelede, 7 Enoka.

Bósimba ete balobeli Kaina te. Molongó ya Adama eleki na nzela ya Seti. Soki Kaina ázalaka mwana ya Adama, mobeko ya makoki ya bokulutu elingaki kopesa Kaina makoki na molongó ya libota. Lisusu esengeli koyeba malamumu ete na Genese 5:3, elobi ete, "Adama aumelaki mbula nkama moko na ntuku misato (130), mpe abotaki mwana mobali na lolenge na ye moko, na elilingi na ye, mpe apesaki ye nkombo Seti." Ezali na esika moko te oyo elobi ete Kaina azalaki na motindo ya Adama, nzokande asengelaki kozala bongo soki azalaki mwana na ye, mpo mobeko ya kobota ezali polele ete motto na moko abotaka na motindo na ye moko mpenza. Tosengeli mpe kotya likebi na likambo oyo ete na molongó ya bankóko nyonso mibale na Genese mpe na Luka, Kania Azali te. Soki Kaina azalaki mwana ya Adama elingaki kolobama na esika moko boye na ntina na ye ete : "Kaina, oyo azalaki mwana ya Adama, oyo azalaki mwana ya Nzambe." Biblia elobi bongo te mpo EKOKI TE koloba bongo.

Ya solo, bayekoli mpo na ntango molai, batyaki milongó mibale ya bato : molongó moko ya bato oyo bazalaki kotosa Nzambe na nzela ya Seti, mpe molongó mosusu ya bato oyo bazalaki kotosa Nzambe te, oyo Kaina abandisaki. Mpe ezeli likambo ya kokamwa, kasi ya solo, bato ya mayele yango bayebisa biso ata te ndenge nini Kaina azalaki moto ya ndenge wana, nzokande Abele ná Seti bazalaki bato ya molimo mpe ya libota ya Nzambe. Kutu, Kaina asengelaki kozala moto ya molimo, mpe Abele na molimo mwa moke, mpe Seti moke lisusu koleka, mpe bongo na bongo, mpo ete libota mokomoko oyo ekitanaka ekendaka mosika na Nzambe. Kasi ezali bongo te; Kaina atalisami lokola moto mabe koleka, moto ata moko te atalisama bongo, mpo ete atelemelaki Nzambe mpe Liloba na makasi nyonso.

Sikawa, bóyeba likambo oyo : Makomi esakanaka na maloba te. Oyo nyonso ezali na kati ya Makomi ezali wana mpo ete miso oyo epakolami émona. Ezali wana mpo na ntina moko. Na Liloba yango, elobami na Genese 3: 20,

"Mpe Adama apesaki mwasi na ye nkombo Eva; mpamba te azalaki mama ya bato nyonso ya bomoi."

Kasi Likomi ata moko te elobi ete Adama azali tata ya bato nyonso ya bomoi. Soki ezali na ndimbola wana te na Genese 3:20, mpo na nini balobi ete Eva azali mama ya bato nyonso, kasi balobi ata liloba moko te mpo na Adama? Likambo ya solo ezali ete, atako Eva azalaki mama ya bato nyonso ya bomoi, Adama azalaki tata ya bato nyonso ya bomoi te.

Na Genese 4: 1, Eva alobaki: "Naboti mwana na lisungi ya Yawe." Alobi te ete Adama nde azalt tata ya Kaina. Kasi na Genese 4: 25, alobi :

"... Mpo Nzambe, elobaki ye, aponeli ngai mwana MOSUSU, NA esika ya ABELE, oyo Kaina abomaki."

Alobi te ete Nzambe APESAKI ye momboto mosusu - yango elingaki kozala Klisto, mpamba te Ye APESAMI. Mwana oyo, Seti, APONAMAKI na esika ya Abele. Eva ayebaki ete mwana na ye oyo abotamaki na nzela ya Adama; kasi awa ayebaki Kaina te, mpamba te ye autaki na nyoka. Ntango alobi MOMBOTO MOSUSU na esika ya Abele, azali koloba ete Kaina akesanaki na Abele, mpo soki bazalaki bana ya tata moko, alingaki koloba boye : "Bapesi ngai MOMBOTO MOKO LISUSU".

Nandimaka makambo nyonso oyo natángaka te, kasi ezali mpenza likambo ya kokamwa ete zulunalo LIFE ya mokolo ya yambo ya sánzá ya mísáto 1963 elobi ete minganga ya maladi ya motó bazali koloba kaka makambo oyo tozali kolobela. Nayebi ete minganga nyonso ya maladi ya motó bayokanaka te kati

na bango; kasi likambo yango oyo. Kobanga banyoka ezali te koyina oyo moto ayebaka, kasi ezali likambo oyo moto ayebaka te. Soki ezalaki bobangi ya bomoto, bato balingaki mpe kotelema na esengo mpe kokamwa liboso ya ndako ya mokomboso to ya nkosi. Makanisi na bango oyo bayebi te esalaka ete bákoba kotalaka banyoka. Likambo wana ya kobendama ya banyoka ezali mposa ya nzoto oyo moto ayebaka te. Mpe emonani ete esalemá bongo kati na bileko mpe bato, na bikeke nyonso, balekaka na likambo moko wana. Banyoka bazalaka ntango nyonso mpe bakozala ntango nyonso kobenda na nsomo. Nyoka azalaka ntango nyonso etaliseli ya oyo ezali nyonso mibale malamumu mpe mabe. Kati na bileko azalaki elembo ya nzoto ya mobali. Kaka ndenge emonisami na Elanga ya Edene, tomoni ete nyoka azali elilingi ya mposa makasi ya mabe.

Ezali pene na molongo mobimba kati na mabota ndenge na ndenge oyo bazangi bompénza, ete bakokanisaka nyoka na kosangisa nzoto mpe mbala mingi basambelaka ye elongo na yango. Boyekoli ya makambo matali kosangisa nzoto etalisaka yango na ba ndakisa mingi. Sikawa nakolinga koyeba esika nini bato oyo bazwaki yango, komonaka ete bango batángá te mpe batángá Biblia ata mokolo moko te. Kasi, kaka lokola lisolo ya mpela eyebani na mokili mobimba, ndenge moko mpe bosolo oyo ya kokweya ya moto eyebani. Bango bayebaki likambo oyo esalemaki kuna na Edene.

Sikawa, moto moko awa akotuna ngai motuna oyo: Nzambe ayebisaki nde Eva ete akeba na nyoka noki te nyoka akozimbisa ye? Sikawa boyoka, Nzambe asengelaki te koloba likambo moko na ntina na makambo oyo elingaki kosalema. Bozwa bobele ntina ya lisolo yango. Apesaki bobele Liloba. Alobaki ete moto te asangana na BOYEBI te. Bósangana na BOMOI. BOMOI EZALAKI LILOBA NA NZAMBE. LIWA EZALAKI ELOKO NYONSO OYO EZALAKI LILOBA YA NZAMBE TE. Eva apesaki nzela ete LILOBA MOKO ebongwana, mpe kaka na ntango yango Satana azwaki ye. Nzambe akokaki koloba : "Kobuka mbuma mingi te na banzete koleka oyo okoki kolya." Satana akokaki koloba: "Tala, yango ezali mpenza malamumu. Omoni, soki obuki mingi koleka, ekopola. Kasi talá lolenge ya kobatela mbuma mpo epola te, mpe wana okoki na yo kobuka ndenge olingi. Boye omoni, okoki kozala na nzela na yo mpe nzela ya Nzambe na mbala moko." Zabolo alingaki kozwa ye kaka wana. Mpo ye oyo abuki mobeko MOKO abuki mobeko MOBIMBA. Bósakana na Liloba yango te. Yango mpenza nde likambo oyo esalemaki na eleko ya Efeso liboso ete esila na pene na mobu 170 ya eleko na biso.

Bongo nzete yango ebotaki nini? Nzete ya Boyebi ebimisaki kufa. Kaina abomaki ndeko na ye ya mobali, Abele. Oyo ya mabe abomaki oyo ya sembo. Yango ebandisaki motindo moko. Ekobatela ndakisa wana kino bozongisi ya makambo nyonso ndenge elobamaki na basakoli.

Nzete ya Boyebi ebimisaki bato ya mayele, bato ya lokumu. Kasi banzela na bango ezali banzela ya liwa. Bato ya Nzambe bazali bato ya bopolo kasi bapesamili bososoli ya molimo, kotalelaká Nzambe mpe biloko bizalisami, bazali kosala bilanga na kimya nyonso, balukaka bosolo na esika ya bozwi. Momboto ya nyoka ememi mombongo monene, ebimisi biloko ya kokamwa, kasi elongo na nyonso wana liwa eyaki. Balúti na bango ná babombi atomiki na bango ebomaka na ntango ya bitumba; mpe na ntango ya kimia bamasini na bango oyo babimisi, lokola motuka, ebomaka kutu bato mingi koleka bamasini na bango ya bitumba ebomaka na ntango ya mikakatano. Liwa mpe kobebisama ezali mbuma ya misala na ye.

Kasi bazali basambeli. Bandimaka Nzambe. Bazali lokola tata na bango, zabolo, mpe nkoko na bango, Kaina. Bango mibale bazalaki kondima Nzambe. Bakendaka na losambo. Basanganaka na bayengebene lokola matiti mabe esanganaka na masango. Na kosaláká bongo bazali komema libebi mpe kobimisa lingomba ya Banikolaiti. Bazali kopalanganisa ngenge na bango na makasi nyonso mpo na koboma momboto ya Nzambe ata ndenge Kaina abomaki Abele. Bobangi Nzambe ezali te liboso ya miso na bango.

Kasi Nzambe abungisaka ata moko te kati na baoyo ya Ye. Abatelaka bango ata na liwa, mpe Alaki ete Akosekwisa bango na mokolo ya nsuka.

MALOPA YA NSUKA

"... Na ye oyo akolonga nakopesa ete alia mbuma ya Nzete Ya Bomoi, Oyo ezali na katikati ya paladiso ya Nzambe."

Oyo nde likanisi ya kosepelisa! Nzete wana Ya Bomoi kati na Elanga ya Edene, Oyo moto akokaki kopusana penepene na yango te na ntina na kokweya ya Adama, epesami sikawa na molongi. Mopanga ya móto ya mokeluba mokengeli ezongisamaki na kati ya libenga. Kasi ezongisamaki te liboso ete mbeli na yango étóna na makila ya Mwana na Mpate. Tika tómanyola mwa moke na ntina ya bosolo oyo, wana tozali komona mpo na nini Nzete eboyamaki na Adama mpe bakitani na ye, kasi sikawa ekoki kozwama lisusu.

Mokano ya Nzambe mpo na ekelamo na Ye, moto, ezali ya komonisa Liloba na Ye. Na Genese, Adama epesamelaki Liloba mpo na kobika na yango. Bomoi oyo ebikami na Liloba ekozala Liloba oyo emonisami. Ezali solo, boye te? Kasi Adama abikaki nde na Liloba yango? Te, mpo ete asengelaki kobika na Liloba MOBIMBA, mpe ye azangaki kosala keba na Liloba nyonso. Na nsima, Mose abimaki. Azalaki mpenza moto monene mpe ya nguyaya. Nzokande ye mpe alongaki te kobika na Liloba nyonso, mpe mosakoli yango,

elilingi ya Mosakoli Monene oyo asengelaki koya, azangaki kotósa Liloba na itina na nkanda. Ezalaki mpe na Davidi, mokonzi monene ya Yisalaele, moto oyo asepelisaki motema ya Nzambe Akweyaki na ekobo ntango amekamaki. Kasi na nsuka, na litondi ya ntango, moto Moko ayaki, Mokonzi, elingi koloba Yesu, Oyo asengelaki mpe komekama mpo na komona soki Akobika na liloba MOBIMBA oyo ebimaki na monoko ya Nzambe. Na bongo Satana alongamaki. Mpamba te ezalaki wana na Moko oyo abikaki na "Ekomami," mpe Mosala wana ya ntoki ya Nzambe elongaki na komonisáká Liloba ya Nzambe. Na nsima, Moto yango oyo Abongi be oyo Amonisamaki akabamaki na ekulusu, lokola Mwana na Mpate ya Nzambe oyo abongi be mpo na mbeka ya kobonga be. Mpe na "nzete" yango, Azokisamaki bampota kino na liwa, ete biso, na nzela na Ye mpe na ntina ya Ye, tokoka kolya mbuma ya Nzete Ya Bomo, mpe na nsima Bomo wana oyo epesami ya ofele ekopesa biso makoki ya kolonga, mpe ya komonisa Liloba ya Nzambe.

Mpe sikawa na Bana wana ya Nzambe, oyo balongi na nzela na Ye, epesami litómba ya kozala na paladiso ya Nzambe, mpe ya kozala na boyokani ya ntango nyonso na Yesu Klisto. kokabwana na Ye ekozala lisusu ata moke te. Bisika nyonso Akokende, Mwasi na Ye ya Libala akokende. Oyo ezali ya Ye, Akabolaka yango na molingami na Ye na boyokani ya mosangoli elongo. Makambo oyo ebombamá ekomonisama polele. Makambo ya molili ekomonana polele. Tokoyeba ndenge toyebani. Mpe tokozala lokola Ye. Oyo ezali libula ya molongi oyo alongi na makila ya Mwana na Mpate mpe na Liloba ya litatoli ya Yesu Klisto.

Boniboni tozali na mposa makasi ya mokolo wana ntango banzela ya kogumbama nyonso ekosembolama, mpe tokozala elongo na Ye, libela na libela. Tiká ete mokolo yango eya noki, mpe tiká ete tósala mbangu mpo na kotósa Liloba na Ye mpe na yango tómonisa ete tobongi na kokabola nkembo na Ye.

"Ye oyo azali na litoi, áyoka oyo Molimo azali koloba na mangomba." Ezali mawa mingi ete eleko oyo ya yambo eyokaki Molimo te. kasi eyokaki nde moto. Kasi matóndi na Nzambe, na eleko ya nsuka etuluku moko ekotélema, Mwasi ya Libala ya Solo ya mikolo na nsuka, mpe ye akoyoka Molimo. Na mokolo wana ya molili makasi, pole ekozonga na nzela ya Liloba ya peto mpe tokozonga na nguya ya Pantekote mpo na koyamba Nkolo Yesu Klisto.

www.messagehub.info

Mateya eteyami na

William Marrion Branham

"... Na mikolo ya mongongo..." Emoniseli 10:7